

“Azərbaycan xalqının özünü, öz dövlətini qoruya bilən əsgərləri, zabitləri, ordusu var”.

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 23 noyabr 2022-ci il №90 (2701) <https://mod.gov.az> Qiyməti 30 qəpik

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham ƏLİYEV:

Azərbaycan Ordusu dövlətimizin təhlükəsizliyinin qarantıdır

Noyabrın 21-də Heydər Əliyev Mərkəzində Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) yaradılmasının 30 illiyi münasibətilə tədbir keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev tədbirdə çıxış edib.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

- Hörmətli Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvləri.

Hörmətli qonaqlar, xanımlar və cənablar.

Bu gün biz Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasının 30-cu ildönümünü qeyd edirik. Bu münasibətlə Yeni Azərbaycan Partiyasının bütün üzvlərini ürəkdən təbrik edirəm.

Partiyamızın yaranması tarixi hadisə idi. O vaxt gənc Azərbaycan Respublikası çətin günlər yaşayırdı. Müstəqilliyimizin cəmi bir yaşı var idi və müstəqilliyimizin birinci ili çox ağır keçmişdir, bəzi hallarda xalqımız böyük faciələrlə üzləşmişdir. Belə bir vəziyyətdə Azərbaycanın görkəmli nümayəndələri, vətənpərvər insanlar, ölkənin gələcəyini düşünən insanlar ölkəmizin nicat yolunu Heydər Əliyevin simasında gördülər və məhz buna görə Ulu Öndərə müraciət ünvanlamışdılar. Bu müraciət ünvanlayan məşhur "91-lər" öz tarixi missiyasını şərəflə yerinə yetirdilər. Çünki məhz bu müraciət əsasında, bu müraciətə cavab olaraq Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransı Naxçıvanda keçirilmişdir. Təsis konfransında ölkəmizin bütün bölgələrindən 500-dən çox nümayəndə iştirak edirdi və onların tarixi qərarları ölkəmizin yeni səhifəsinin açılmasına gətirib çıxardı.

Yeni Azərbaycan Partiyasının Naxçıvanda keçirilmiş birinci təsis konfransı, bir daha demək istəyirəm, tarixi hadisə idi. Ulu Öndərin sədrliyi ilə keçirilmiş bu konfransdan sonra ölkəmizdə yeni siyasi qüvvə yaranmışdır. Yeni Azərbaycan Partiyası yarananda müxalifət partiyası kimi yaranmışdır və dövlətin ağır problemlərinin, yükünün bir hissəsini öz üzərinə götürmək böyük məsuliyyət tələb edən addım idi. Çünki o vaxt, bir daha demək istəyirəm, ölkədə gedən proseslər çox narahatedici idi və Azərbaycanın görkəmli nümayəndələrinin məhz Heydər Əliyevə

müraciət etməsi bu zərurətdən doğurdu. Çünki ölkə artıq idarəolunmaz vəziyyətə düşmüşdü, bir il ərzində dövlətçiliyin əsasları qoyulmamışdı, demokratik inkişaf ləng gedirdi, əslində, geriye addımlar atılırdı. Biz tək-cə senzuranın tətbiq edilməsini yada salsaq, demək kifayətdir ki, o vaxt demokratik mühitdən söhbət gedə bilməzdi. Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransının məhz Naxçıvanda keçirilməsi də buna bağlı idi. O vaxt Bakıda bu konfransın keçirilməsinə icazə verilməmişdi. Yeni, demokratik dəyərlər elan olunsa da, Azərbaycan xalqı faktiki olaraq həyatda bunun əksini görürdü. Media azadlığı yox idi, iqtisadiyyat çox ağır vəziyyətdə idi, insanların sosial vəziyyəti gündən-günə ağırlaşdı, yoxsulluq təxminən 90 faizə çatmışdı, sənaye istehsalı iflic vəziyyətdə idi. Bu inamın əsas səbəbləri o idi ki, Azərbaycanda işlədiyi dövrdə o həmişə xalq xidmət edirdi, həmişə xalqın qayğıları ilə yaşayırdı, həmişə xalqla birlikdə idi, bir yerdə idi. Məhz onun rəhbərliyi altında Azərbaycan 1970-80-ci illərin əvvəllərində

çirdi. Yeni, budur 1992-ci ilin noyabr ayında ölkəmizdə yaranmış vəziyyət.

Əlbəttə ki, torpaqlarımızın işğal altına düşməsi vəziyyətimizi daha da ağırlaşdırırdı. 1992-ci ilin may ayında Şuşa və Laçının işğal altına düşməsi həm mənəvi cəhətdən, eyni zamanda, hərbi-strateji nöqtəyi-nəzərdən böyük faciə idi. Çünki beləliklə, o vaxt "Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti" adlandırılan ərazi ilə Ermənistan arasında coğrafi bağlantı təmin edildi. Hər kəs yaxşı görürdü ki, əgər işlər belə davam etsə, Kəlbəcərin də işğalı qaçılmaz olacaqdır. Əfsuslar ki, belə də oldu. Yeni, 1993-cü ilin aprelində Kəlbəcər də işğal altına düşdü və beləliklə, ərazimizin böyük hissəsi nəzarətimizdən çıxmışdı.

Heydər Əliyevə cəmiyyətdə inam çox yüksək səviyyədə idi. Bu inamın əsas səbəbləri o idi ki, Azərbaycanda işlədiyi dövrdə o həmişə xalq xidmət edirdi, həmişə xalqın qayğıları ilə yaşayırdı, həmişə xalqla birlikdə idi, bir yerdə idi. Məhz onun rəhbərliyi altında Azərbaycan 1970-80-ci illərin əvvəllərində

sovet məkanında ən geridə qalmış respublikadan ən qabaqcıl respublikaların birinə çevrilmişdir və bütün statistik göstəricilər bunu təsdiqləyir. Eyni zamanda, Azərbaycanda yaşayan vətəndaşların həyat səviyyəsi ildən-ilə yaxşılaşırdı, xüsusilə kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan insanlar öz həyatını yenidən qura bilmişdilər. Xalqımızın Heydər Əliyevə inamı, yenə də deyirəm, misilsiz idi. Xüsusilə xalqımızın 1980-ci illərdə üzleşdiyi faciə bir daha göstərdirdi ki, xalqımız yalnız Heydər Əliyevi rəhbər vəzifədə görmək istəyir. Çünki onun çalışdığı dövrdə - nə 1969-1982-ci illərdə Azərbaycanda birinci şəxs kimi çalışdığı dövrdə, nə 1982-1987-ci illərdə Moskvada Siyasi Büronun üzvü kimi çalışdığı dövrdə bir dəfə də olsun Qarabağda separatist qüvvələr baş qaldıra bilmədilər.

Halbuki belə meyillər var idi, ondan əvvəlki dövrlərdə də var idi. Heydər Əliyev bütün vəzifələrdən istefa verəndən iki həftə keçməmiş erməni separatçıları artıq Qarabağın Azərbaycandan ayrılıb Ermənista-

na birləşməsi ilə bağlı məsələ qaldırmışdılar. Yəni, bu amillər göstərir ki, Ulu Öndər pensiyada olanda da, xalqımız üçün ən faciəvi günlərdə də xalqla birlikdə idi. 20 Yanvar faciəsinin ertəsi günü Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələrək sovet hökumətini, Kommunist Partiyasını - uzun illər xidmət etdiyi partiyayı ittiham etmişdir, bu dəhşətli cinayəti qınamışdır. Bütün bunlar və eyni zamanda, Naxçıvanda çalışdığı dövrdə müstəqilliyə doğru atılan addımlar, o cümlədən Azərbaycan Demokratik Respublikasının Dövlət Bayrağının Naxçıvanda rəsmi bayraq kimi təsis edilməsi və digər addımlar, həmçinin Naxçıvanın erməni işğalından qorunması xalqın ona inamını daha da artırırdı və bütün bu amillər nəticədə xalqımızın müdrikliyinə əsaslanaraq gələcəkdə Azərbaycanı böyük bəlalardan qurtara bilmişdir.

YAP-ın təsis konfransından yeddi ay keçəndən sonra Heydər Əliyev xalqın tələbi ilə Bakıya dəvət edildi, parlamentin sədri seçildi, 11 ay keçəndən sonra - oktyabr ayında isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildi. Beləliklə, tariximizin o qara səhifəsi bağlanmışdır.

Ölkə qarşısında çox ciddi, böyük problemlər var idi. Məhz Heydər Əliyevin cəsarəti, zəkası, təcrübəsi, xalqın ona olan inamı və əlbəttə, Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvlərinin fəaliyyəti, ictimai fəallərin fəaliyyəti birlikdə bizə imkan verdi ki, bu çətin vəziyyətdən şərəflə çıxaq. Məhz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə ölkəmizin strateji xəttini müəyyən edən əsas addımlar atılmışdır. İlk növbədə, Konstitusiyaya qəbul edilmişdir. Təsəvvür edin ki, Heydər Əliyev hakimiyyətə gələndə qədər Azərbaycan artıq müstəqil dövlət idi, amma bizim Konstitusiyamız yox idi. Konstitusiyanın qəbul edilməsi çox önəmli tarixi hadisədir. Dövlətçiliyin əsasları qoyulmuşdur, dövlət təsisatları düzgün zəmində formalaşmışdır. Biz beynəlxalq aləmdə bizə qarşı olan əsasız mövqeyə düzəlişlər edə bildik, tam aradan qaldırmadıq, çünki beynəlxalq müstəvidə bizə qarşı çox ciddi qüvvələr fəaliyyət göstərirdi. Amma hər halda biz beynəlxalq təcridi, o cümlədən informasiya blokadasını yara bildik, Azərbaycan həqiqətini dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırma bildik.

(Ardı 2-ci səhifədə)

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham ƏLİYEV:

Azərbaycan Ordusu dövlətimizin təhlükəsizliyinin qarantıdır

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Biz Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə çox ciddi iqtisadi islahatlara start verdik. İqtisadiyyatın bazar iqtisadiyyatı prinsipləri əsasında qurulması məhz o illərdə öz əksini tapmışdır. Azərbaycanın gələcəkdə dünyəvi dövlət kimi inkişafı məhz o illərdə təsbit edilmişdir. Bizim xarici siyasətimizlə milli maraqlar üzərində apardığımız işlər məhz o illərdə xalqa təqdim edilmiş və xalq tərəfindən dəstəklənmişdir. Bir çox başqa sahələrdə, o cümlədən ordu quruculuğu sahəsində atılan addımlar bir neçə ildən sonra imkan verdi ki, biz doğrudan da güclü və nizami ordu yaradaq. Bu gün bütün Azərbaycan xalqı Ordumuzla fəxr edir. Yəni, bu tarixi addımlar ölkəmizin uzunmüddətli strateji inkişaf modelini özündə ehtiva edirdi. Əlbəttə ki, bütün planlarımızı həyata keçirmək üçün bizim güclü maliyyə imkanlarımız olmalı idi. Yaxşı başa düşürdük ki, xarici sərmayələr gəlmədən buna nail olmaq mümkün deyil. Xarici sərmayələrin ölkəyə qoyulması üçün də ilk növbədə sabitlik olmalı idi və bu sabitlik yaradıldı. O ölkədə ki, 1991-1993-cü illərdə Azərbaycan xalqı faktiki olaraq sabitlik nədir bilmirdi. Qanunsuz silahlı birləşmələr meydan oxuyurdu, Bakı və digər şəhərlərin küçələrində əli avtomatlı insanlar faktiki olaraq hökm sürürdü. Belə bir vəziyyətdə sabitliyi yaratmaq ancaq Heydər Əliyevin nüfuzu, onun cəsarəti və xalqın ona olan inamı hesabına mümkün idi və xarici sərmayələr də ondan sonra rahat gəlməyə başlamışdır. Məşhur "Əsrin kontraktı" və neft-qaz sahəsində ondan sonra aparılan işlər o vaxt güclü maliyyə zəmini yaratdı. O vaxt atılan addımlar və qəbul edilmiş qərarlar bu gün bizə imkan verir ki, müstəqil iqtisadi siyasət aparaq və beynəlxalq müstəvidə müstəqil ölkə kimi özümüzü təsdiqləyək.

Yəni, 1993-2003-cü illərdə dövlətçiliyimizin çox möhkəm əsasları qoyuldu. Bu illəri sabitlik və inkişaf illəri kimi xarakterizə etmək olar. Əsas məsələ odur ki, bu siyasət davam etdirilməli idi. Azərbaycan xalqı 2003-cü ildə bir daha müdriklilik göstərərək, məhz Ulu Öndərin şəxsiyyətinə olan hör-

məti ifadə edərək Heydər Əliyev siyasətinə səs verdi. Mən 2003-cü ildə xalqa söz vermişdim ki, bu yoldan dönməyəcəyəm. Son 19 ilin hadisələri onu göstərir ki, belə də oldu, Ulu Öndərin bütün tapşırıqları, bütün tövsiyələri yerinə yetirildi. O, öz siyasi vəsiyyətində demişdir ki, bir çox işlər görüldü, ancaq görə bilmədiyimiz işləri mənəm davamçılarım görəcək, belə də oldu. Biz onun siyasi xəttini davam və inkişaf etdirərək güclü Azərbaycan dövləti qurduq ki, sözün əsl mənasında, hər bir azərbaycanlı bu dövlətlə, doğma dövlətimizlə fəxr edir. Biz iqtisadi islahatları dərinləşdirdik və son 19 ildə bu sahədə görülən işlər göz qabağındadır. Təkcə onu demək kifayətdir ki, 2003-cü ildən bu günə qədər bizim iqtisadiyyatımız 3 dəfədən çox artmışdır. Bu il iqtisadiyyatımız rekord həddə çatacaq. İlin sonuna qədər gözlənilən proqnoz onu deyir ki, iqtisadiyyatımız 130 milyard manata çatacaq. Bu, rekord göstəricidir.

Bizim uğurlu iqtisadi-maliyyə siyasətimiz nəticəsində xarici dövlət borcumuzu əhəmiyyətli dərəcədə aşağı sala bilmişik. Bu da həm bu gün üçün, həm gələcək nəsillər üçün böyük üstünlük təşkil edir. Bu gün ona görə ki, bizim kredit reytingimiz yaxşılaşır. Gələcək nəsillər üçün ona görə ki, bu yük gələcək nəsillərin üzərinə düşməyəcək. Bir neçə il bundan əvvəl mənim göstərişimlə aparılan islahatlar nəticəsində bu ilin sonuna biz xarici borcumuzun ümumi daxili məhsuldakı payını 10 faizə qədər endirəcəyik. Əgər valyuta ehtiyatlarımızı götürsək, bizim valyuta ehtiyatlarımız xarici borcdan 8 dəfə çoxdur. Yəni, ancaq nadir ölkələr bu göstəricilərlə fəxr edə bilər.

Əlbəttə ki, bu gün hələ də görüləsi işlər çoxdur. İqtisadiyyatımızın şəffaflaşdırılması, xoşagəlməz hallara qarşı mübarizə, kölgə iqtisadiyyatının həcmnin əhəmiyyətli dərəcədə azaldılması, biznes mühitinin yaxşılaşdırılması, inhisarçılığa qarşı daha ciddi mübarizə - bütün bunlar gündəlikdə duran məsələlərdir. O cümlədən dövlət şirkətlərində korporativ idarəetmə üsulunun tətbiq edilməsi bu günün reallıqlarını əks etdirir. Əminəm ki, bu gün aparılan iqtisadi isla-

hatlar - strateji xətt üzrə aparılan bu islahatlar yaxın gələcəkdə də bizə əlavə imkanlar verəcək. O cümlədən Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru öz hesabımıza yenidən qurmaq və bütün məqsədlərə çatmaq üçün bizə mütləq güclü iqtisadiyyat bundan sonra da lazım olacaq. Çünki bu, əsasdır. O ölkələr ki, iqtisadi cəhətdən digər ölkələrdən, yaxud da ki, beynəlxalq maliyyə qurumlarından asılıdır, o ölkələr faktiki olaraq müstəqil siyasət aparmada çətinlik çəkirlər. Biz isə hər zaman istəyirdik ki, bizim siyasətimiz ancaq xalqımızın iradəsini əks etdirdirsin. Biz istəyirdik ki, heç bir kənar qüvvə bizim iradəmizə təsir edə bilməsin və belə bir imkan olmasın. Ona görə iqtisadi güc, iqtisadi müstəqillik bütün başqa sahələrdəki fəaliyyətin təməlidir. Ulu Öndərin yolu ilə gedərək biz, əlbəttə, bu gün dünyada baş verən dəyişikliklərə də çox diqqətlə yanaşıırıq, ən müxtəlif təcrübəni Azərbaycanda tətbiq edirik. Əminəm ki, növbəti illərdə bu sahədə istədiyimizə nail olacağıq.

Biz yoxsulluğu əhəmiyyətli dərəcədə azalda bilmişik. Hətta pandemiya dövründə yoxsulluq bir qədər artsa da post-pandemiya dövründə görülmüş işlər nəticəsində minimum əməkhaqqının, pensiyaların minimum məbləğinin müntəzəm olaraq artırılması nəticəsində yoxsulluğu da biz təqribən 5 faiz ətrafında saxlayırıq. Bu da dünya miqyasında çox gözəl göstəricidir. Burada həm dövlət siyasəti, həm iqtisadi-maliyyə sektorundakı şəffaflıq, eyni zamanda, biznes mühitinin yaxşılaşdırılması, yerli və xarici sərmayələrin bundan sonra da qeyri-neft sektoruna cəlb edilməsi əsas amillərdən biri olacaq.

Azərbaycan dövləti Ulu Öndərin bizə etdiyi vəsiyyət əsasında milli-mənəvi dəyərlər üzərində qurulur, inkişaf edir. Azərbaycan dəyərləri bizim üçün əsas dəyərlərdir. Biz hamımız bunun şahidiyik ki, gənc nəsil də milli ruhda böyüyür, gənc nəsil milli ənənələrə sadıqdır, azərbaycançılıq ideyalarına sadıqdır. Azərbaycanda bütün xalqlar bir ailə kimi yaşayır, bu da Ulu Öndərin siyasəti idi. Biz bu siyasəti uğurla davam etdirərək, zənginləşdir-

rək bu gün Azərbaycanda, hesab edirəm ki, dünya miqyasında nadir və təkrarolunmaz mühit yaratdıq. İkinci Qarabağ müharibəsi bunu bir daha göstərdi. Azərbaycanda yaşayan bütün xalqların nümayəndələrinin hamısı bir nəfər kimi ölmə getməyə hazır idi, ölmə gedirdi, azad edilmiş torpaqlarda bayrağımızı qaldırırdı. Bu, bizim böyük üstünlüyümüzdür. Bu istiqamətdə həm ölkə daxilində, həm beynəlxalq müstəvidə bu gün Azərbaycan nümunəvi davranış göstərir. Əsas məsələ odur ki, bütün Azərbaycan xalqı tərəfindən, Azərbaycanda yaşayan bütün etnik qruplar tərəfindən bu siyasət dəstəklənir. Bu, bizim gücümüzü artırır və bundan sonra gələcək nəsillər də məhz belə yaşayacaqlar.

Bizim hələ 1990-cı illərin ortalarında Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə başlanmış neft-qaz layihələri indi görün nə qədər geniş vüsət almışdır. Hətta onun müəllifi olduğu Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri əsas rol oynamışdır. Amma ondan sonrakı layihələr bizim imkanlarımızı böyük dərəcədə genişləndirdi və bu gün Azərbaycan bir çox ölkələr üçün əvəz olunmaz tərkətdə çevrilib. Bu gün dünyada gedən proseslər bunu göstərir ki, enerji təhlükəsizliyi təhlükəsizliyin əsas amillərindən biridir. Bu olmadan heç bir ölkə özünü təhlükəsiz saya bilməz. Bizim üstünlüyümüz, əlbəttə, ondadır ki, təbii sərvətlərimiz var. Amma o qədər ölkələr var ki, onların təbii sərvətləri bizimkindən qat-qat çoxdur. Lakin, - mən heç kimlə müqayisə aparmaq istəmirəm, - o sərvətlərdən bütün ölkələr səmərəli şəkildə istifadə edir? Əlbəttə ki, yox. Ona görə Azərbaycanda bu sahədə aparılan işlər həm ölkə iqtisadiyyatını gücləndirdi, eyni zamanda, əldə edilmiş gəlirlər ədalətli şəkildə cəmiyyətdə bölüşdürüldü. İlk növbədə ən həssas qruplar bu imkanlardan faydalandılar, o cümlədən keçmiş məcburi köçkünlər. Məhz onlar Azərbaycan Dövlət Neft Fondunun vəsaiti hesabına tikilmiş 300 mindən çox ev və mənzillə təmin edilmişdir. Eyni zamanda, neft-qaz layihələrimiz bizim beynəlxalq mövqələrimizi də gücləndirdi. Çünki xüsusilə indiki şəraitdə,

bugünkü gündə Azərbaycanın infrastrukturunu, nəqliyyat, enerji infrastrukturunu bir çox ölkələr üçün həyati əhəmiyyət kəsb edir. Əlbəttə ki, geosiyasi imkanlarımız artıqca ölkə maraqları daha da dolğun şəkildə təmin edilir, müxtəlif qitələrdə bizim dostlarımızın sayı artır.

Güclü ordu quruculuğu. Bu da Ulu Öndərin bizə olan vəsiyyəti idi. Bu gün Azərbaycan Ordusu artıq özünü təsdiqləyib, cəmi 44 gün ərzində düşməni tarixi torpaqlarımızdan qovub, tarixi ədaləti bərpa edib, xalqımızın qururunu bərpa edib və bu gün Azərbaycan dövlətinin təhlükəsizliyinin qarantıdır. Biz ordu quruculuğuna həmişə çox böyük diqqət göstərmişik. Bəzi işlər ictimai diqqətə də təqdim edildi, bəzi işləri biz daha çox konfidensial, yəni, məxfi şəraitdə aparırıq, bu da başadüşüləndir. Amma nəticə etibarilə elə bir qəhrəmanlıq, elə bir peşəkarlıq göstərdik ki, bu, bu gün bir çoxları üçün nümunədir.

Bizim beynəlxalq mövqələrimiz böyük dərəcədə möhkəmləndi. Bu haqda çox danışmaq olar, sadəcə olaraq, bir neçə məqamı qeyd etmək istəyirəm. Biz MDB məkanında birinci ölkə olduq ki, 155 ölkənin dəstəyi ilə BMT Təhlükəsizlik Şurasına üzv seçildik. Biz 2019-cu ildə 120 ölkənin yekdil qərarı ilə Qoşulmama Hərəkatına sədr seçildik və uğurlu sədrliyimizə görə bizim sədrlik müddətimiz bir il daha uzadıldı, gələn ilin sonuna qədər biz sədrlik edəcəyik. Biz İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində, o cümlədən bir çox digər təşkilatlar çərçivəsində uğurlu fəaliyyət göstəririk. Hətta üzv olmadığımız təşkilatlarda da bizim dostlarımız az deyil və son illərin, ayların hadisələri onu bir daha göstərir. Məsələn, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı. Biz bu təşkilatın üzvü deyilik, Ermənistan bu təşkilatın üzvüdür və bu təşkilat xətti ilə Azərbaycana qarşı əsassız iddia qaldırmaq fikrində idi, faktiki olaraq bu təşkilata üzv olan ölkələri Azərbaycanla üz-üzə qoymaq istəyirdi. Bu, böyük təxribatdır və böyük cinayətdir.

(Ardı 3-cü səhifədə)

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham ƏLİYEV:

Azərbaycan Ordusu dövlətimizin təhlükəsizliyinin qarantıdır

(Əvvəli 2-ci səhifədə)

Ancaq bu təşkilatın digər üzvləri bu təxribata getmədilər. Bəziləri isə öz çıxışlarında Ermənistanı elə günə qoydular ki, Ermənistan bu günə qədər də bunu yaddan çıxara bilmirlər. Yəni, bu, nəyi göstərir? Bu təşkilatda bizim dostlarımız Ermənistanındakı daha çoxdur. Nəyə görə? Siyasətimizə görə, bizim etibarlı tərəfdaş olmağımıza görə. Ermənistan nə üçün münasibət mənfi-dir? Ona görə ki, onlar hər yerdə yalan danışirlar və öz problemlərini həll etmək üçün daha qapı qalmaq ki, oraya müraciət etməsindir. Bütün bunlar göz qabağındadır, hər kəs bunu görür, hər kəs bunu bilir.

Bu yaxınlarda yenə də üzv olmadığımız, amma Ermənistanın bilmirəm hansı səbəbə görə üzv olduğu Frankofoniya təşkilatı çərçivəsində də Azərbaycan qarşı çirkin bir təxribat planlaşdırıldı. Bu təxribatın müəllifi Fransa idi və Fransa da Ermənistanı indi himayədarlıq edir. Onlar bir-birinə "bacı" deyirlər və mən görəyəm, yoldaşlar da bunu xüsusü qeyd etdilər. Mən daha demədim ki, "qardaş" da deyə bilərdilər, amma nədənsə bunlar "bacı" deyirlər. Orada hazırlanmış qətnamənin ilkin variantı sırf anti-Azərbaycan tezislər üzərində qurulmuşdur və heqiqətə tam zidd idi. Frankofoniya təşkilatında olan dostlarımızın, - onları biz yaxşı tanıyırdıq və onlar da, sözünl əsl mənasında, dostlarımızdır, - səyi nəticəsində bütün anti-Azərbaycan tezisləri oradan çıxarıldı. Fransa-Ermənistan tandemi bu imkandan da istifadə edə bilməmişdir. Yəni, bu, onu göstərir ki, bizim beynəlxalq təşkilatlardakı nüfuzumuz və beynəlxalq müstəvidə apardığımız siyasət təqdir edilir. Çünki biz hər bir işə hər zaman məsuliyyətlə yanaşırdıq. Bizim sözümlə imzamız arasında heç bir fərq yoxdur. Biz xarici siyasət konsepsiyamızda əməkdaşlıq, dostluq prinsiplərini üstün tuturuq və imkan daxilində ehtiyacı olan ölkələrə kömək göstəririk, necə ki, COVID dövründə 80-dən çox ölkəyə humanitar və maliyyə yardımı göstərmişik. Yəni, bu, böyük məsələdir. Əlbəttə ki, beynəlxalq arenada özümüzü ləyaqətlə aparmağımız bizə əlavə hörmət qazandırdı.

Bu gün Yeni Azərbaycan Partiyasının yubileyini qeyd edərkən hər birimiz, şübhəsiz, hər birimiz yenə də Ulu Öndərin xatirəsinə ehtiramımızı ifadə edirik. Çünki illər keçdikcə və dünya dəyişdikcə hər birimiz çox gözəl bilir ki, əgər o vaxt Azərbaycan xalqı Heydər Əliyevə müraciət edib onu hakimiyyətə dəvət etməsəydi, ölkəmiz daha böyük fəlakətlə üzləşə bilərdi.

Ulu Öndərin həyatı, fəaliyyəti bir fədakarlıq nümunəsi idi. O, hətta özü üçün ən çətin dövrlərdə, artıq son illərdə fiziki sağlamlığı əvvəlki kimi olmadığı dövrdə də hər zaman hər birimizə nümunə göstərirdi. Hər birimiz, o cümlədən mən onun sağlığında da və yoxluğunda da onun səliqəsinə uyğun hərəkət etməyə çalışırıq. Bu gün bizi qabağa aparən məhz budur - onun xatirəsinə hədsiz hörmət və onun mirasına olan münasibət. Onun mirası da bu gün müstəqil Azərbaycandır.

Heydər Əliyev öz siyasi vəsiyyətində bir şey də demişdir. Artıq bunu dəfələrlə demişəm, Azərbaycan xalqı da bilir ki, başa çatdırma bilmədiyimiz işləri davamçılarımız başa çatdıracaq. Onların arasında yəqin ki, mən belə hesab edirəm, ilk növbədə, Qarabağ probleminin həllini nəzərdə tuturdu. Biz, onun davamçıları bu problemi bütün işlərimizin mərkəzinə qoyduq. Yeni, hər bir addım, hər bir təşəbbüs, hər bir sərmayə, hər bir beynəlxalq təmas bu məqsədi güdürdü ki, bu, bizi müqəddəs hədəfimizə yaxınlaşdırır, yoxsa uzaqlaşdırır?! Ona görə bütün işlərimizin mahiyyəti məhz bu idi - Qarabağı azad etmək, tarixi ədaləti bərpa etmək. Biz bu hədəfə doğru gedirdik. Bizim yolumuz çox çətkdi. Ancaq elə gedib, elə nöqtə vurmaldı idik ki, bu, birdəfəlik olsun. Biz avantüraya heç vaxt gedə bilməzdik. Biz səhv addım, yaxud da ki, vaxtsiz addım ata bilməzdik. Biz hər şeyi ölçüb-biçib öz gücümüzü, eyni zamanda, digər amilləri nəzərə alaraq ən düzgün vaxt seçməli idik, ən düzgün vaxt üçün ən yaxşı vəziyyətdə olmalı idik. Xalqımız Ordumuzla tam birləşdi. Ona görə biz hamımız deyirik ki, bu, ümumxalq Qələbəsidir. Çünki xalq-iqtidar bir yumruq kimi birləşdi və cəmi 44 gün ərzində biz istədiyimizə nail olduq, tarixi ədaləti bərpa etdik, düşməni torpaqlarımızdan qovduq. 8 noyabr 2020-ci il hamımızın yaddaşında əbədi qalacaq, o cümlədən mənəm. O vaxt Ulu Öndərin məzarını ziyarət etdim, ondan sonra şəhidlərin qəbrini ziyarət etdim. Şəhidlər xiyabanında Azərbaycan xalqına Şuşa müjdesini verdim. Ulu Öndərin məzarı önündə özümə dedim ki, bu vəsiyyət də, bu sonuncu vəsiyyət də yerinə yetirildi.

İndi isə qurub-yaradırdıq, Qarabağı, Şərqi Zəngəzuru yenidən qururuq. Həyatımızda və ölkəmizin həyatında tamamilə yeni dövrüdür. Bu quruculuq işlərində hər birimiz böyük həvəslə, bir məqsədlə iştirak edirik ki, keçmiş köçkünləri tezliklə öz dədə-baba torpaqlarına qaytararaq, dağılmış şəhər və kəndləri tezliklə bərpa edək və bütün dünyaya bir daha göstərek ki, biz böyük xalqıq. Bu gün nənki Azərbaycan vətəndaşları, bütün dünya azərbaycanlıları başını dik tutub. Bizim üzümüz ağdır, alınımız açıqdır. Biz müzəffər xalqıq, qalib dövlətlik və bu, əbədi olacaq!

* * *

Sonra tədbir çıxışlarla davam edib. Türkiyə Respublikasının Ədalət və İnkişaf Partiyası (AK Parti) sədrinin birinci müavini və İstanbul millət vəkili Numan Kurtulmuş AK Partinin sədri, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoganın təbrik məktubunu oxuyub.

Rusiya Federasiyasının "Yedinaya Rossiya" Partiyasının Ali Şurası Bürosunun üzvü, Federasiya Şurasının Beynəlxalq məsələlər komitəsinin sədr müavini Andrey Klimov partiyanın sədri Dmitri Medvedevin, Çin Xalq Respublikasının Azərbaycanı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri xanım Qo Min Çin Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsinin, Laos Xalq İnqilab Partiyası Mərkəzi Komitəsinin Xarici əlaqələr komitəsi sədrinin müavini Somfon Siçulun Laos Xalq İnqilab Partiyası Mərkəzi Komitəsinin Baş katibi, Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Tonqloun Sisoulizin təbrik məktublarını diqqətə çatdırıblar.

Özbəkistanın Liberal Demokratik Partiyasının İcra Komitəsinin sədri Aktam Xaitov isə Yeni Azərbaycan Partiyasına yazdığı təbrik məktubunu oxuyub.

Sonra YAP İdarə Heyətinin üzvü Arif Rəhimzadə, partiyanın Xətai rayon təşkilatının sədri Vüqar Rəhimzadə, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı polkovnik-leytenant Anar Mirzəyev, "Azərbaycan Bayrağı" ordenli şəhid Nurlan Mustafayevin anası Rəhilə Ramzanova, YAP İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Mixail Zabelin, YAP-ın Naxçıvan Dövlət Universiteti üzrə ərəzi partiya təşkilatının sədri Arzu Abdullayev, YAP Gənclər Birliyinin üzvü Ulviyyə Axundova, Asiya Siyasi Partiyalar Beynəlxalq Konfransının (ICAPP) Baş katibi Cho Byunq-jaen, Şimali Makedoniyanın Türk Demokratik Partiyasının sədri Beycan İlyas çıxış ediblər.

Natiqlər Ümummilli Lider Heydər Əliyevin qurucusu olduğu Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasından, partiyanın 30 illik fəaliyyəti dövründə əldə edilən uğurlardan və gələcəkdə atılacaq addımlardan danışdıblar. YAP-ın xalqın sevgisini və dəstəyini qazandığını, ölkədə sabitliyin təminatında avangard rolunu davam etdirdiyini diqqətə çatdıran çıxışçılar qeyd ediblər ki, bu gün Azərbaycanın aparıcı siyasi qüvvəsi olan Yeni Azərbaycan Partiyası nənki regionda, eləcə də, beynəlxalq arenada özünün böyük nüfuzu ilə tanınır.

Daha sonra YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov Vyetnam Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin, Bolqarıstanın Haqq və Azadlıqlar Hərəkatı Partiyasının təbrik məktublarını diqqətə çatdırıb. Yeni Azərbaycan Partiyasının ünvanına təbrik məktublarının gəldiyini davam etdiyini diqqətə çatdıran YAP Sədrinin müavini bu barədə mətbuatla əlavə məlumat verəcəyini bildirib. YAP-ın Mərkəzi Aparatı adından tədbirin iştirakçılarını partiyanın 30 illik yubileyi münasibətilə təbrik edən Tahir Budaqov Ulu Öndər Heydər Əliyevin işıqlı ideyaları ətrafında sıx birləşərək Prezident İlham Əliyevin siyasətindən bundan sonra da ardıcıl olaraq həyata keçirilməsi istiqamətində hər kəsə uğurlar arzulayıb.

Tədbir Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başa çatıb.

AZƏRTAC-ın materialları əsasında

Ermənistan meğlub ordusunu dirçəltmək üçün Hindistandan silah almaq istəyir. Kəmiyyətin keyfiyyəti üstələdiyi, bütün fizika qanunlarının pozulduğu fantastik hind filmlərindən ruhlanan erməni hərbciləri bu dəfə də hind silahlarından feyziyab olmaq istəyirlər.

Hindistan mətbuatının yazdığına görə, yaxın üç ildə Ermənistan dəyəri təxminən 150 milyon ABŞ dolları olan "ATAGS" haubitsaları tədarük ediləcək. Ermənistan mətbuatında şərinə təriflər yağdırılan 155 mm-lik bu topların atış məsafəsinin 48 kilometrə qədər olduğu, dağ döyüş əməliyyatları şəraitində sınaqdan keçirilirdi və hazırda Hindistan ordusunun arsenalına 150 ədəd "ATAGS"-ın daxil edildiyi bildirilir.

Reallığa gəldikdə isə bu artilleriya qurğularının istehsalı çox məşəqqətli bir yol keçib. 2013-cü ildə hindlilər öz köhnə silahlarını müasir hesab etdikləri 155 mm-lik artilleriya silahı ilə əvəz etmək qərarına gəldilər və "ATAGS" adlı haubitsanın istehsalına başlanılması üçün yeni bir layihəyə start verildi.

Silahın layihəsinin hazırlanması təqribən 4 il çəkdi və 2017-ci ilin martına qədər başa çatdırılması gözlənilirdi. Lakin layihənin tamamlanması işi nəzərdə tutulan vaxtda baş vermədi. Sursat çatışmazlığı, haubitsanın əsas sistemlərinin istehsal xərcləri və təchizat problemi ilə əlaqədar olaraq layihə ləngidi. 2017-ci ilin avqust-sentyabr aylarında "ATAGS" müxtəlif şəraitdə və səviyyələrdə sınaqdan keçirildi. 2020-ci ildə keçirilən sınaq

Ermənistan Hindistandan hansı artilleriya sistemlərini almaq istəyir?

atışlarından biri zamanı baş verən qəzayı itimaiyyətdən gizlətməyə çalışdılar. Bu haubitsaların istehsalı o qədər ürkəçən olmasa da, özünə düşmən hesab etdiyi Pakistanın inkişaf edən müdafiə sənayesinin qarşısında Hindistan dövlətinin daha da aciz duruma düşməsi üçün planladığı bir layihədir.

Əgər istehsal varsa, niyə də xaricə satılmasın? Müştəri ermənilər oldu. Ermənistan təxminən 260 milyon dollar dəyərində silah-sursat tədarük edəcək Hindistan tarixdə ilk dəfə xaricə öz istehsalı olan raket sistemlərini satmağı planlaşdırır.

Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin digər bir açıqlamasında alınan silah sistemlərinin yük maşınlarına quraşdırılmış 155 mm-lik haubitsalardan ibarət olduğu təsdiqlənib. Yük maşınına quraşdırılmış "MARG 155" haubitsasını erməni və hindlilər hətta bir az da irəli gedərək "M-777" topları kateqoriyasına aid etməyə çalışırlar.

Hindistan istehsalçı ölkə olsa da, indiyə qədər öz ordusunda "MARG 155" özüyəriyən artilleriya qurğularını silahlanmaya daxil etməyib. Yenə də Ermənistan acgözlüklə bu silah sistemlərinin ilk müştərisi oldu.

Hindistanda ən böyük artilleriya istehsalçısı olmağı hədəfləyən "Bharat Forge" şirkəti "ATAGS" və "MARG"-ları Ermənistanı satmağı niyyətindədir. Seriyalı istehsalına hələ başlanılmayan bu silahların deyəsən elə ilk sınaq atışlarını da erməni topçular edəcək.

2023-cü ildə müdafiə büdcəsini 47 faiz artırmağı planlaşdıran Ermənistanın hərbi büdcəsi ilk dəfə olaraq 1 milyard dolları keçəcək. Ermənistan silah tədarükü ilə bağlı öhdəlikləri yerinə yetirmədiyinə görə Rusiyayı ittiham edən Paşinyan, həm də Ermənistanı silah ixracının qarşısını aldığı üçün Azərbay-

candan xeyli gileylənmişdi. Görünür odur ki, Azərbaycanın hərbi qüdrəti və uğurlu diplomatiyası qarşısında tab gətirə bilməyən Ermənistan dövləti Hindistandan silah almaq niyyətinə düşüb.

Hindistan mətbuatı yazır ki, sentyabrın əvvəlində iki ölkənin hökumətləri arasında müvafiq müqavilələr imzalanıb. Mənbələr bildirirlər ki, Hindistan Ermənistanı "Pinaka" raket sistemləri, tank əleyhinə raketlər və bir sıra digər hərbi sursatlar da verəcək. Müqavilə çərçivəsində Sovet-Rusiya modeli olan tank əleyhinə "Konkurs" raketinin alınması haqqında da müzakirə aparılıb. Bundan başqa, 80 mm-lik artilleriya qurğularının və "Akaş" zenit-raket kompleksinin alınmasına dair müzakirə aparıldığı da qeyd olunub.

Hindistanın Ermənistanı silah sistemlərinin ixracı bundan əvvəl də olub. 2020-ci ildə Hindistan Ermənistanı təxminən 40 milyon dollara dörd "Svati" əks-artilleriya radarı tədarük edib. 2017-ci ildən Hindistan ordusunda tətbiq edilən bu əks-artilleriya sistemi Cammu və Kəşmir bölgələrində Pakistanın artilleriya atışlarının qarşısını almaqda aciz olub. Pakistanın artilleriya zərbələrini aşkar edə bilməyən "Svati" kimi digər hind silahları da erməniləri yarı yolda qoyacaq. Çünki Vətən müharibəsində də bu sistemlər özünü doğrultmadı və Azərbaycan Ordusunun artilleriya silahları qarşısında aciz qaldı.

Nəriman NƏCƏFOV
hərbi jurnalist

Azərbaycan və İsrail müdafiə nazirləri arasında telefon danışığı olub

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, noyabrın 20-də İsrail Dövlətinin müdafiə naziri Benyamin Qans Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənova zəng edib. Telefon danışığı əsnasında tərəflər ikitərəfli hərbi-texniki əməkdaşlığın perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparıblar. İsrailin müdafiə naziri Azərbaycana səfərini məmnunluqla xatırlayıb.

Benyamin Qans Azərbaycan-İsrail münasibətlərinin dostluq və qarşılıqlı etimada əsaslandığını qeyd edib, Azərbaycanın Təl-Əvivdə səfirliyinin açılması qərarına görə təşəkkürünü ifadə edib.

Bakıda "NATO günləri" başlayıb

Müdafiə Nazirliyi ilə NATO arasında 2022-ci il üçün Fərdi Tərəfdaşlıq üzrə Əməkdaşlıq Proqramı çərçivəsində Bakıda "NATO günləri"ne start verilib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, "NATO günləri" çərçivəsində ölkəmizdə səfərdə olan NATO-nun Müttəfiq Qüvvələrin Avropadakı Baş Qərargah rəisinin müavini kontr-admiral Qunnşteyn Brusdalın başçılıq etdiyi nümayəndə heyətinin bir sıra görüşləri nəzərdə tutulub.

Noyabrın 25-dək keçiriləcək "NATO günləri" çərçivəsində müxtəlif mövzularda brifinqlər təqdim olunacaq.

Ordumuzun mövqələri atəşə tutulub

Noyabrın 21-i saat 22:10-dan saat 23:25-dək Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Basarkeçər rayonunun Günəşli, Tovuzqala rayonunun Çınarlı yaşayış məntəqələri istiqamətlərində yerləşən mövqələrindən Azərbaycan Ordusunun Daşkəsən rayonunun Astaf və Tovuz rayonunun Koxanəbi yaşayış məntəqələri istiqamətlərində yerləşən mövqələrini müxtəlif çaplı atıcı silahlardan fasilələrlə atəşə tutub.

Bundan başqa Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazisindəki qeyri-qanuni erməni silahlı dəstəsinin üzvləri tərəfindən Ordumuzun Xocavənd və Füzuli rayonları istiqamətlərində yerləşən mövqələri də noyabrın 21-i saat 16:50-dən noyabrın 22-si saat 01:05-dək fasilələrlə atəşə tutulub.

Qeyd olunan istiqamətlərdə yerləşən bölmələrimiz tərəfindən adekvat cavab tədbirləri görüldü.

Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi NATO-nun Müttəfiq Qüvvələrin Avropadakı Baş Qərargah rəisinin müavini ilə görüşüb

Noyabrın 21-də müdafiə nazirinin birinci müavini - Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi general-polkovnik Kərim Vəliyev "NATO günləri" çərçivəsində ölkəmizdə səfərdə olan NATO-nun Müttəfiq Qüvvələrin Avropadakı Baş Qərargah rəisinin müavini kontr-admiral Qunnşteyn Brusdal ilə görüşüb.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, qonağı salamlayan general-polkovnik K.Vəliyev Azərbaycan ilə

NATO arasında əlaqələrin inkişaf etdiyini, habelə Azərbaycan Ordusunun nümayəndələrinin NATO-nun müxtəlif proqramları çərçivəsində fəal iştirakını qeyd edib.

Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanının rəhbərliyi altında Vətən müharibəsində qazanılan qələbənin əhəmiyyətini xüsusi vurğulayan Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi azad edilmiş ərazilərdə post-müharibə dövründə görülən işlər barədə danışdı.

Görüşdə Azərbaycan-NATO əməkdaşlığının inkişaf perspektivləri, həmçinin mövcud və yarana biləcək təhdidlərə qarşı birgə fəaliyyət istiqamətləri müzakirə edildi.

General-polkovnik K.Vəliyev NATO-nun Əməliyyat imkanları Konsepsiyası çərçivəsində Şimali Atlantika Alyansının bölmələrimizin hazırlığına verdiyi töhfəni yüksək dəyərləndirib.

Səmimi qəbula görə minnətdarlığını ifadə edən kontr-admiral Q.Brusdal Azərbaycanın

Şimali Atlantika Alyansının etibarlı tərəfdaşı olduğunu xüsusi vurğulayıb, ölkəmizin terrorizmə qarşı mübarizədə fəal iştirakını, Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçularının NATO qərargahlarındakı fəaliyyətlərini, habelə beynəlxalq sülhməramlı missiyalarda nümayiş etdirdiyi peşəkarlığı yüksək qiymətləndirib.

Görüşdə, həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran bir sıra digər məsələlərə dair ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb.

Hərbi Dəniz Qüvvələrində ixtisaslar üzrə yarışlar keçirilib

Müdafiə nazirinin təsdiq etdiyi illik döyüş hazırlığı planına əsasən Hərbi Dəniz Qüvvələrində "Vətənə, xalqa, dövlətə xidmət ömrümüzün mənasıdır" deyəti altında ixtisaslar üzrə birinciliklər keçirilib. Hərbi hissələrdə döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlığı yüksəltmək məqsədilə keçirilən belə yarışların, həmçinin, bu məhiyyətli müsabiqələrin əhəmiyyəti son dərəcə mühümdür. Bu kimi yarışları keçirməklə matroslar da, miçmanlar da, zabitlər də yiyələndikləri ixtisas üzrə peşəkarlığını artırurlar.

İkinci dərəcəli kapitan İlhami Quliyev dedi ki, Hərbi Dəniz Qüvvələrində şəxsi heyətin döyüş və mənəvi hazırlığının yük-

səldilməsi məqsədilə təlim və tədris məşğələləri də keçirilir. Əslində, "Vətənə, xalqa, dövlətə xidmət ömrümüzün mənasıdır" deyəti ilə keçirilən yarış və müsabiqələr həmin təlimin tədris edilənlərin şəxsi heyət tərəfindən necə mənimsəndiyinin məntiqi sonluğudur. "Ən yaxşı şturman döyüş hissə komandiri", "Ən yaxşı elektromexanika hissəsinin komandiri", "Ən yaxşı ictimai-siyasi qrupun rəhbəri", "Ən yaxşı gəmi", "Ən yaxşı

aşpaz", "Ən yaxşı rabitə döyüş hissəsinin komandiri" və başqa ixtisaslar üzrə dənizçilər yiyələndikləri bilik və bacarıqlarını ustalıqla nümayiş etdiriblər.

Hərbi dənizçilər yiyələndikləri ixtisası daha mükəmməl öyrənməyə çalışırlar. Onlar müntəzəm olaraq döyüş gəmiləri ilə Xəzər sularına çıxır, döyüş atışlı təlimlər keçirlər. Döyüş tapşırığını yüksək səviyyədə yerinə yetirmək onların başlıca məqsədləri olur.

Hərbi Dəniz Qüvvələrinin döyüş gəmilərinin heyətləri verilən tapşırıqların öhdəsindən həmişə layiqincə gəliblər.

İxtisaslar üzrə keçirilən yarış və müsabiqələrin başlıca məqsədi döyüş hazırlığını daha da artırmaqdır. Belə ki, bu müsabiqələr fərdi və qrup şəklində ixtisaslara mükəmməl yiyələnmə vasitəsidir. Eyni zamanda, belə müsabiqələr qalib gəlmə kimi yüksək iradi keyfiyyət formalaşdırır. Bu müsabiqə və yarışlarda yüksək yer tuta bilməyənlər növbəti yarışlara daha ciddi hazırlaşmaqla birinciliyi əldə etməyi qarşılarına məqsəd qoyurlar.

Hərbi dənizçilər həm də yaxşı bilirlər ki, yiyələndikləri ixtisasları nə qədər dərinləndirərsələr, döyüş atışlı təlimlərdə və ya döyüşlərdə daha böyük uğurlar qazanacaqlar. Bu ilin nəticələrinə əsasən "Vətənə, xalqa, dövlətə xidmət ömrümüzün mənasıdır" deyəti altında keçirilən yarış və müsabiqələrin qalibi döyüş gəmiləri dəstəsi oldu.

Bəxtiyar ƏLİYEV
"Azərbaycan Ordusu"

İkinci Qarabağ müharibəsinin hərbi aspektləri

2020-ci il sentyabrın 27-dən etibarən, Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin başladığı əks-hücum əməliyyatı Cənubi Qafqaz regionunda ötən əsrin 90-cı illərindən bəri baş vermiş ən irimiqyaslı əməliyyat hesab olunur. İkinci Qarabağ müharibəsi həm istifadə olunan texnologiyanın müasirliyi, həm də döyüş taktikasının spesifikliyi baxımından bir çox xarici tədqiqatçı və ekspertlərin diqqətini cəlb etmişdir.

İkinci Qarabağ müharibəsinin - Azərbaycanın ədalətli müharibəsinin mahiyyəti Ermənistan ordusunun hissələrini işğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarından çıxarmaq, işğalı sonlandırmaq idi.

Ermənistan ordusuna məxsus hava hücumundan müdafiə və radioelektron mübarizə qüvvə və vasitələrinin Azərbaycan məxsus PUA-ları aşkar edib sıradan çıxara bilməsi ehtimalına görə müharibənin başlanğıcında onlar məhv edilməli idi.

Azərbaycan Ordusu həmin vəziyyətdə çox yüksək bacarıq nümayiş etdirdi. Əməliyyatdan öncə düşmənin kifayət qədər güclü və dayanıqlı HMM sistemi mövcud idi. Düşmənin ön xətdə HMM sistemini, modernizə edilmiş "OSA" və ən yeni "Tor-M2k" zenit-raket kompleksləri təşkil edirdi. Düşmənin tam əmin idi ki, Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin aviasiyası sovet dönməndə olan taktika ilə tətbiq ediləcək, aşağı, ən aşağı hündürlüklərdə fəaliyyət göstərəcək və HMM atəş zonasına daxil olarkən aviasiya vasitələri məhv ediləcək. Həmin taktika tətbiq olunsaydı, müharibənin ikinci günündə aviasiya böyük itkilərə məruz qalardı. Məhz buna görə düşməne qarşı fəaliyyətlərdə yeni üsul və fəndlərin tətbiq edilməsi ən vacib tapşırıqlardan oldu.

Düşmənin HMM sistemlərinin yerini aşkarlamaq məqsədilə Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələri dünya hərbi ekspertlərini heyrləndirən bir metoddan istifadə etdi. Belə ki, kənd təsərrüfatında istifadə olunan 1947-ci il istehsalı sovet AN-2 təyyarələri, kabinəsinə xüsusi avadanlıq quraşdırılaraq pilotsuz uçurdulur, onu aşkar edən düşmənin işə məsiasir PUA hesab edərək dərhal HMM sistemləri ilə onları vurmağa çalışdı və beləliklə, öz mövqeyini bildirdi. Azərbaycana məxsus dronlar düşmənin aşkar olunan HMM sistemlərinin yerində sıradan çıxardırdı. Bundan sonra, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin PUA-ları Qarabağ hava məkanına daha təhlükəsiz daxil olaraq düşməne məxsus zirehli texnika və artilleriya vasitələrini məhv etməyə başladı.

Yeni texnoloji imkanları ilə yanaşı, Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin tətbiq etdiyi hərbi taktika da öz unikalığına görə hərbi ekspert və tədqiqatçıların diqqətini cəlb etmişdir. Azərbaycan Ordusunun hücumu təfsilatlı kəşfiyyat, atəşlə zərəvermə və PUA zərbələrinə əsaslanırdı. Bu taktika Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin 2018-ci ildə Suriyanın Afrin şəhərində və İdlib vilayətində tətbiq etdiyi taktikaya bənzəsə də, miqyasına, aparıldığı relyef formasına və düşmənin hərbi potensialına görə çox fərqlənirdi. Çünki Qarabağda müharibə təxminən 200 kilometrlik bir cəbhədə aparılırdı, relyef forması həddindən artıq mürəkkəb idi.

Müharibənin fundamental şərti hesab olunan ərazinin tutulmasında və orada möhkəmlənmədə quru qoşunları vacib rol oynayır - əsgər ayağı dəyməyən yer tutulmuş hesab olunmur. İkinci Qarabağ müharibəsi göstərdi ki, PUA-lara artan tələbatın fonunda digər silahlar (texnikalar) və yüksək hazırlıqlı quru qoşunları müasir müharibələrdə düşmənin məhv edilməsində müstəsna rol oynayır.

İkinci Qarabağ müharibəsi hərbi ekspertlərin təxmin etdiyindən 2 həftə çox davam etdi. Çünki oktyabrın əvvəllərində güman edilirdi ki, Azərbaycanla müharibə aparmaq üçün Ermənistanın sursat və yanacaq da daxil olmaqla resursları yalnız növbəti 2-3 həftəyə yetəcək, sonra xarici hərbi dəstək olmasa İrəvanın döyüşmək üçün heç nəyi qalmayacaq.

*General-leytenant
Heydər Piriye
Milli Müdafiə
Universitetinin
rektoru, professor*

Lakin xarici havadarlarının Ermənistanı silah və texnika ilə gizli şəkildə dəstəkləməsi müharibənin nisbətən uzun çəkməsinə səbəb oldu.

Bu məqamda Ermənistan silahlı qüvvələrinə məxsus hərbi texnikanın sayının təhlili də önəmlidir. İkinci Qarabağ müharibəsində məhv edilən düşmənin texnikasının sayı sübut etdi ki, Ermənistan Respublikası xarici havadarlarının dəstəyi ilə beynəlxalq konvensiyaların tələblərini kobudcasına pozmuş və regionda ciddi təhlükəsizlik təhdidinə çevrilmişdi. Əslində düşmənin tərəfindən qurulmuş istehkam maneələri yarıldıqdan sonra hərbi vəzifələri vəziyyətin bu şəkildə cərəyan edəcəyini bildirdilər. Müdafiə naziri başda olmaqla, Ermənistan ordusunun hərbi elitası Paşinyanı aldatmışdı. Müdafiə naziri David Tonoyanın vəzifədən istefa verməsi faktı da bunu sübut edir. Paşinyan bir neçə onilliklər ərzində xarici havadarlarının köməyi, dəstəyi ilə qurulmuş istehkam qurğularının onları Azərbaycan Ordusunun hücumundan qoruyacağını düşünürdü. Lakin onun ümidləri alt-üst oldu.

Ermənistan ordusunun hücumunu qabaqcıdan təxmin edən Azərbaycan siyasi-hərbi rəhbərliyi əslində 1944-cü ildə müttəfiq qüvvələrin Almaniyaya qarşı həyata keçirdiyi "Bodiqard" əməliyyatına oxşar aldatma fəaliyyətini reallaşdırmışdı. Belə ki, 2020-ci il Tovuz hadisələrindən (iyul ayı) sonra erməni rəhbərliyində belə bir fikir formalaşdırıldı ki, Ermənistan ordusu hücum etdiyi təqdirdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Ağdam istiqamətindən əks-hücumu keçəcək.

Ermənilər Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Qarabağın şərq istiqamətindən əks-hücumu keçəcəyini təxmin edirdisə, Azərbaycan Ordusu şimali-şərq və cənubi-şərq istiqamətində düşmənin müdafiəsini yararaq qısa müddətdə on kilometrə dərinliyə irəlilədi. Bununla da Ermənistanın Ağdam cəbhəsində inşa etdiyi güclü mühəndis-istehkam qurğuları praktiki olaraq öz əhəmiyyətini itirmiş oldu.

İkinci Dünya müharibəsi ərəfəsində ABS Prezidenti Franklin Ruzvelt nasistlərin müdafiəsi ilə bağlı qeyd etmişdi: "Hitler Avropanın ətrafında qala qurub, lakin damını qoymağı unudub". Eyni sözləri İkinci Qarabağ müharibəsi ilə bağlı da demək olar. Ermənistan ordusu işğal olunmuş rayonlarda mühəndis-istehkam maneələri qurarkən Azərbaycanın hava üstünlüyünü nəzərə almamışdı. Beləliklə, Azərbaycan Ordusu düşməni bütün istiqamətlərdən künce sıxışdırdı.

Ermənistanın siyasi rəhbərliyi hərbi qüvvələrin balansını, imkan və qabiliyyətlər, eləcə də müdafiənin təşkili ilə bağlı yanlış idi. Noyabrın 8-də Şuşanın işğaldan azad edilməsi ilə Ermənistan hökuməti bütün söylərinin boşa getdiyini və məğlubiyyət sənədinə imza atmağın qa-

çılmaz olduğunu başa düşdü. Separatçı Arayik Harutyunyan Şuşanın əhəmiyyətini vurğulayaraq bildirmişdi: "Şuşaya nəzarət edən tərəf Qarabağa nəzarət edir".

Başqa seçimlərin olmadığını anlayan Ermənistan rəhbərliyi noyabrın 10-da məğlubiyyət sənədini imzalamğa razılaşdı və bununla da Azərbaycanın qələbəsi birmənalı olaraq elan edildi. Çünki müharibə başlayan ilk gündən etibarən Ali Baş Komandan İlham Əliyev bildirmişdi ki, Azərbaycan Ordusu yalnız bir halda dayana bilər: Ermənistan rəhbərliyi işğalçı qoşunlarının Azərbaycan ərazisindən çıxarılması üçün dəqiq vaxtları göstərən qrafiki təqdim etsin. 10 noyabr 2020-ci il bəyanatında bu məqamların hamısı öz əksini tapmışdır.

Gələcək müharibələrin xarakterini başa düşmək üçün İkinci Qarabağ müharibəsindən qeyd olunan mühüm dərsləri çıxarmaq olar.

- Düşmənin məxsus HMM sistemlərinin ilk mərhələdə aşkarlanaraq məhv edilməsi müharibənin taleyini müəyyənləşdirən əsas amillərdən biridir. Azərbaycan Ordusu düşmənin HMM sistemlərinin böyük əksəriyyətini müharibənin ilk günündə sıradan çıxarmaqla, Hərbi Hava Qüvvələrinə məxsus qırıcıların və PUA-ların təhlükəsiz fəaliyyətini təmin etdi. Belə ki, müvafiq radioelektron mübarizə vasitələri və PUA-lara qarşı effektiv silah sistemləri olmadan ənənəvi quru qoşunlarının məğlubiyyəti qaçılmazdır. İkinci Qarabağ müharibəsi ənənəvi quru qoşunları bölmələrinin (zirehli və mexanikləşdirilmiş) inkişaf etmiş dronlara qarşı həssaslığını sübut etdi.

- Müasir müharibələrdə quru qoşunlarının atəş dəstəyi və dronların fəaliyyətinin inteqrasiyası çox vacibdir. İkinci Qarabağ müharibəsində gecə döyüşləri də daxil olmaqla, bir çox toqquşmada Azərbaycan Ordusunun artilleriyası və raket sistemləri dronlarla koordinasiyalı şəkildə fəaliyyət göstərdi. PUA-larla artilleriya atəşlərinin kombinasiyasının artan tendensiyasının şahidi olduq. PUA-lardan bu şəkildə istifadə müasir müharibələrin əsas xarakterik xüsusiyyətidir. Bununla yanaşı, yüksək dəqiqliyə malik artilleriya silahları müharibədə Azərbaycan Ordusunun atəş gücünü tam təmin etdi. PUA-ların zərbəsinin kifayət etmədiyini hədəflər onların verdiyi koordinatlar sayəsində artilleriya atəşləri ilə məhv edildi.

"Müharibədəxili çəkirdirmə"nin əhəmiyyətini xüsusilə vurğulamaq lazımdır. Nəzərə alsaq ki, Azərbaycan Ordusunun uğurlu əks-hücum əməliyyatlarından şoka düşən Ermənistan tərəfi Azərbaycanın mülki əhalisinin sıx məskunlaşdığı şəhər və qəsəbələri, eləcə də milli infrastrukturunu ballistik raketlərlə hədəfə almışdı. Hüquqi aspektdən müharibə cinayəti hesab olunan bu davranış "müharibədəxili çəkirdirmə" konsepsiyasının zəruriliyini şərtləndirir. 2020-ci il oktyabrın 10-da Moskvada qəbul edilən atəşkəs razılaşmasından bir gün sonra Ermənistanın Gəncə şəhərinə raket-artilleriya zərbələrinin endirilməsi təhlükənin ciddiliyini sübut etdi. Ona görə də müharibə dövründə Azərbaycanın zərbə PUA-ları vasitəsilə Ermənistan ərazisindəki raket sistemlərini sıradan çıxarması, əslində, "müharibədəxili çəkirdirmə" konsepsiyasının bir elementi idi. Burada məqsəd gərginliyin növbəti mərhələyə keçməsinin qarşısını almaq olmuşdur.

- Dronlar düşmənin kiçik və orta mənzilli HMM sistemlərinin aşkara çıxarılıb məhv edilməsində mühüm rol oynayır. Silah arsenalının təkmilləşdirilməsi baxımından kifayət qədər diversifikasiyaya edən Azərbaycan İsrail istehsalı olan PUA-ları da müvəffəqiyyətlə tətbiq etdi. Düşməne məxsus silah anbarlarının məhv edilməsi baxımından kamikadze dronu - "Harop" bu PUA-ların ən öncüllərindəndir. Xüsusən də, S-300 raket sistemlərinin sıradan çıxarılmasında bu dronlar uğurla istifadə olunmuşdu. Müharibənin taleyinin Azərbaycanın lehinə dəyişməsinə Türkiyə Müdafiə sənayesinin istehsalı olan "Bayraktar TB-2"-nin də rolu danılmazdır. Müharibənin yalnız

ilk iki həftəsində Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələri Ermənistan ordusuna məxsus 60 HMM sistemini (əsasən, 9K33 OSA və 9K35 Strela) məhv etdi. Beləliklə, silah ticarətində diversifikasiya etməyi bacaran Azərbaycan keçmiş sovet ölkələrinin bir çoxunda ənənəvi hal almış Rusiya silah sənayesindən asılılığı azalda bildi.

- Texnologiya dövrü olmasına baxmayaraq, ənənəvi taktika və silahlar da öz əhəmiyyətini itirməyib. Azərbaycan Ordusunun texnoloji üstünlüyü və dronlardan müvəffəqiyyətlə istifadəsi qələbənin qazanılmasında əvəzədləməz rol oynasa da, işğaldan azad olunmuş torpaqlarda təmizləmə işləri və möhkəmlənmə məqsədilə bölmələr ənənəvi taktika və silahlardan istifadə etdirdilər. Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələri kritik mövqeləri azad edərək, İrəvanla sərhədi tam nəzarətə götürdü və xüsusi strateji əhəmiyyətə malik Laçın dəhlizinə doğru irəliləməyə başladı.

Mövqələrdə tam möhkəmlənmə işləri aparılmadan heç bir kənd, qəsəbə və ya şəhərin azad olunması elan edilmədi. Ənənəvi taktika və silahlardan məharətlə istifadə edən Azərbaycan əsgəri dünya ekspertlərini təəccübləndirə bildi. Hərbi ekspert Mixail Kofman qeyd edir ki, "müharibənin ilk günlərində Ermənistan silahlı qüvvələrinin geri çəkilməsi müqabilində Azərbaycan Ordusu daha yavaş irəliləyirdi, lakin iki həftə sonra Azərbaycan Ordusunun irəliləmə tempi nəzərəcarpacaq dərəcədə artmışdı. Artıq Azərbaycan əsgəri qazandığı taktiki uğurları daha məharətlə istifadə edərək sürətlə irəliləyir və erməni qoşunlarını daha çətin və təhlükəli vəziyyətə salırdı. Bu fakt mən özüm də daxil olmaqla, bir çox ekspertləri təəccübləndirmişdi". Əslində, Kofmanın qeyd etdiyi məqam Ermənistan silahlı qüvvələrinin 30 ilə yaxın müddətdə qurduğu istehkam maneələri və işğal olunmuş ərazilərdə yerləşdirilən mina sahələri ilə əlaqədardır. Çünki bu maneələrin yarılması çox enerji və resurs sərf edilmişdi. Erməni tədqiqatçı A.İsgəndəryana görə, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin cənub istiqamətindən reallaşdırdığı uğurlu hücum artıq müharibənin taleyini müəyyənləşdirmişdi.

- Müharibədə hərbi-siyasi strategiya (uzaqgörənlik) mühüm rol oynayır. Cənubi Qafqaz dünya xəritəsində çox kiçik yer tutsa da, ona maraq regionun coğrafi ölçüsündən qat-qat böyükdür. Bu baxımdan regionda mövcud olan münafişlərin həllində, sadəcə, münafişə tərəflərinin deyil, bir sıra xarici güclərin də konstruktiv mövqə nümayiş etdirməsi çox önəmlidir. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin peşəkarlığının artırılmasına, eləcə də maddi-texniki bazasının gücləndirilməsinə xüsusi diqqət göstərən Prezident İlham Əliyev, eyni zamanda beynəlxalq arenada Azərbaycanın nüfuzunun artırılması istiqamətində çox ciddi strateji addımlar atmışdır. Ali Baş Komandan İlham Əliyev Ermənistanın İkinci Qarabağ müharibəsində birbaşa dəstək gözlədiyi gücləri neytrallaşdırdı. Bu da qarşıya qoyulan məqsədlərə çatmağa kömək etdi. Nəticədə müharibənin müddətini qısaltdı. Bütün bunlar müharibədə siyasi-hərbi strategiyasının mükəmməliyini bir daha sübut etdi.

- Müasir müharibələrin kontaktsiz xarakterini nəzərə alsaq, bölmələri, eləcə də silah və texnikaları kütləvi cəmləşdirmək taktikası öz əhəmiyyətini itirmişdir. İmkansız hesab olunan əməliyyatları reallaşdırmaqla Azərbaycan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin bölmələri də dünya herb tarixinə adlarını yazdırmağı bacardı. Qarabağın cənub-şərq hissəsində Ermənistanın müdafiə xətti yarılan kimi Azərbaycan xüsusi təyinatlıları şəhər və kəndlər ətrafındakı yüksəklikləri ələ keçirərək şəhərlərə gedən yolları kəsmiş, düşməni qaçmağa vadar etmişdi.

Vətən müharibəsi Azərbaycan Respublikasının siyasi rəhbərliyinin iradəsini və Silahlı Qüvvələrinin hərbi gücünü beynəlxalq arenada nümayiş etdirdi.

Hərbi Prokurorluqda "Müzəffər Ali Baş Komandan və qalib xalq" mövzusunda elmi-praktiki konfrans keçirilib

Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğunda Milli Məclisin deputatlarının və ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirakı ilə Müdafiə Nazirliyinin, Dövlət Şərhəd Xidmətinin və Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının Vətən müharibəsində iştirak etmiş hərbi qulluqçuları, o cümlədən qazilər ilə görüş, eləcə də "Müzəffər Ali Baş Komandan və qalib xalq" mövzusunda elmi-praktiki konfrans keçirilib.

Tədbirdən öncə Hərbi Prokurorluğun inzibati binasında yerləşən "Heydər Əliyev güşəsi"ndə Ulu Öndər Heydər Əliyevin büstü önünə gül dəstələri düzülərək, böyük tarixi şəxsiyyətin əziz və unudulmaz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib, dahi insanın parlaq xatirəsinə dərin ehtiram ifadə olunub.

Əvvəlcə mərasim iştirakçıları ölkəmizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların müqəddəs və unudulmaz xatirəsini bir dəqiqəlik sükutla anıb, qazilərə şəfa diləyiblər.

Tədbiri açıq elan edən Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun müavini-Azər-

baycan Respublikasının Hərbi prokuroru, ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev mərasim iştirakçılarına, bütün qaziləri və şəhid ailələrini salamlayaraq bildirib ki, müasir Azərbaycanın memarı və qurucusu Ulu Öndər Heydər Əliyevin mükəmməl siyasətini zamanın tələblərinə uyğun uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin zəngin elmi bilikləri, dərin düşüncəsi, uzaqgörən siyasi strategiyası, sarsılmaz qətiyyəti, yorulmaz fəaliyyəti ilə xalqın müdrikliliyinin, dəyanətini və əzmkarlığının vəhdəti sayəsində bütün dünyada baş verən neqativ proseslərə rəğmən dövlətimiz qüdrətlənir, işğaldan azad edilmiş ərazilərimiz də daxil olmaqla regionlarımız hərtərəfli inkişaf edir və əhalinin rifahının daha da yaxşılaşdırılması prosesinin davamlılığı uğurla təmin olunur. Ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev, həmçinin, qeyd edib ki, ölkəmizin dinamik tərəqqisində və qazanılan ardıcıl uğurlarda, eləcə də dövlətimizin beynəlxalq əlaqələrinin genişləndirilməsində Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-

prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın hərtərəfli fəaliyyəti mühüm əhəmiyyət kəsb etməkdədir.

Ölkəmizin sürətli inkişafının Silahlı Qüvvələrin qüdrətlənməsinə də rəvac verdiyini deyən ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev bildirib ki, son illər Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin yüksək diqqət və qayğısı sayəsində Silahlı Qüvvələrimizin maddi-texniki bazası əhəmiyyətli dərəcədə möhkəmləndirilib, arsenalı ən müasir silah-sursat, hərbi texnika və digər avadanlıqlarla daha da zənginləşdirilib. Həmçinin, hərbiçilərin sosial vəziyyəti davamlı yaxşılaşdırılıb, mənəvi-psixoloji hazırlıq səviyyəsi və döyüş əhval-ruhiyyəsi artırılıb. Qeyd olunanlar hərbi uğurlarımızı şərtləndirib və nəticədə düşmənin 2020-ci il sentyabrın 27-dən başlayaraq gedən döyüşlərdə müdrik və qətiyyətli Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə Azərbaycan Silahlı Qüvvələri möhtəşəm qələbəmizi təmin edib.

Ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev, həmçinin, qeyd edib ki, müharibə əlillərinin və şəhid ailələrinin sosial müdafiəsi və onların rifahının yaxşılaşdırılması daim dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən olub, bu istiqamətdə geniş dövlət dəstəyi mexanizmləri formalaşdırılıb. Qürurverici və sevindiricidir ki, ölkəmizdə şəhid ailələrinə və müharibə əlillərinə hər zaman dövlət səviyyəsində böyük diqqət və qayğı göstərilir. Bu diqqət və qayğının təməli xalqımızın Umummilli Lideri Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub. Son illərdə ölkəmizdə şəhid ailələrinin və müharibə əlillərinin sosial müdafiəsinin daha da gücləndirilməsi, o cümlədən bu qəbildən olan in-

sanların sağlamlıq, reabilitasiya və yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün mühüm tədbirlər həyata keçirilib və bu istiqamətdə işlər uğurla davam etdirilib.

Sonra Milli Məclisin deputatları Nizami Səfərov "Vətən müharibəsinin başlanmasını labüd edən hallar və məsələyə beynəlxalq hüquqi müstəvidə yanaşma", Aqil Abbas "44 günlük Vətən müharibəsində qələbəmizi şərtləndirən Prezident-Xalq-Ordu vəhdəti", İlham Məmmədov "Müdrik liderin qətiyyəti və mahir siyasi diplomatiyası sayəsində qazanılan möhtəşəm qələbə" və hüquq müdafiəçisi Əhməd Şahidov "Azərbaycanın haqlı mövqeyinin beynəlxalq aləmdə və dünya mediasında tanıtılması" mövzularında ətraflı çıxışlar ediblər və qarşılıqlı fikir mübadiləsi həyata keçirilib.

Daha sonra Müdafiə Nazirliyinin inspektorlar qrupunun polkovnik Abdulla Qurbani və çıxış edən digər şəxslər Vətən müharibəsindən, Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə əldə olunan tarixi qələbədə, eləcə də 44 günlük

döyüşlərdə Hərbi Prokurorluğun özünəməxsus rolundan, Silahlı Qüvvələrlə, o cümlədən Müdafiə Nazirliyi və aidiyyəti təşkilatlarla birgə qarşılıqlı səmərəli fəaliyyətindən bəhs ediblər. Eyni zamanda, çıxışçılar Vətən müharibəsində iştirak edən şəxslərə, o cümlədən qazilərə göstərilən diqqət və qayğıya görə Hərbi Prokurorluğun rəhbərinə və kollektivinə dərin minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Hərbi prokuror Xanlar Vəliyev Vətən müharibəsində iştirak etməklə xidməti vəzifələrini layiqincə icra edən şəxslərə dərin təşəkkürünü bildirərək qeyd edib ki, Prezidentin müvafiq sərəncamları ilə Vətən müharibəsi iştirakçılarının müxtəlif ordu və medallarla təltif edilməsi onların xidmətinə verilən yüksək dəyərini təcəssüsdür.

Sonda Vətən müharibəsində iştirak edən şəxslərə hədiyyələr təqdim olunub, onlar isə göstərilən diqqət və qayğıya görə minnətdarlıqlarını ifadə ediblər.

AZƏRTAC-ın materialları əsasında

Quru Qoşunlarında döyüş atışlı taktiki təlimlər keçirilib

Cari ilin döyüş hazırlığı planına uyğun olaraq Quru Qoşunlarının motoatıcı bölmələrində döyüş atışlı taktiki təlimlər keçirilib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, təlimlərə cəlb olunan bölmələr praktiki fəaliyyətləri yerinə yetiriblər.

Bölmələr döyüş texnikası üzərində müxtəlif irəliləmə üsullarını məşq etdiriblər və təyin olunmuş marşrutla hərəkət edərək şərti düşmən mövqələrinə yaxınlaşmaq, eləcə də aşkar olunan hədəflərin məhv edilməsi üzrə tapşırıqları uğurla yerinə yetiriblər.

Vətən müharibəsində və müasir döyüş əməliyyatlarında qazanılan təcrübələr nəzərə alınmaqla keçirilən təlimlərin əsas məqsədi motoatıcı bölmələrin döyüş qabiliyyətinin daha da yüksəldilməsi, o cümlədən şəxsi heyətin səhra və praktiki vərdişlərinin inkişaf etdirilməsidir.

Qarşıda bizi yalnız zəfərlər gözləyir

Doğma ordumuzun sıralarında xidmətə başlayanda ən böyük arzum illərdən bəri erməni işğalında qalmış torpaqlarımızın azadlığı uğrunda vuruşmaq idi. Bu arzuma 27 sentyabr 2020-ci ildə Vətən müharibəsi başlayanda çatdım.

Hələ orta məktəb illərində ermənilərin soyuq bir qış gecəsində Xocalı şəhərində xalqımıza qarşı törətdiyi qanlı faciəni eşidəndə düşməne nifrət etməyə başlamışdım. Özüm yaşa dolduqca ürəyimdə işğalçılara qarşı nifrət hissi ilə böyüyürdüm. Hərbi xidmətə elə düşməndən şəhidlərimizin intiqamını almaq təşnəsi ilə getmişdim. 2020-ci ildə əsgər kimi Vətən qarşısında borcumu yerinə yetirdim. Həmin ilin avqustunda həyatımı orduya bağladım.

Bir aydan sonra İkinci Qarabağ müharibəsi alovlandı. Döyüşlərə Füzuli istiqamətindən başladım. Sentyabrın 27-

də ermənilər hücumu keçən kimi torpaqlarımızın müdafiəsinə cəlb olunduq. Düşmən Burğa dərəsi istiqamətdən hücumu keçmişdi. Hücumun qarşısını qısa müddətdə alıb geri sıxışdırmağa başladım. Ən çətin və gərgin döyüşümüz də burada oldu. Sonra komandanlıq əks-hücum əmri verdi. Gərgin döyüşlərdən sonra Füzuli rayonunun Qacar və Zoğalbuluq kəndlərini işğaldan azad etdik. Düşməni məğlub edib geri oturduqca, döyüşlərdə uğur qazandıqca zəfərə olan inamımız daha

da artırdı. İşğalçıları geri sıxışdırma-sıxışdırma böyük strateji əhəmiyyətə malik olan Örgünəş yüksəkliyini də azad etdik. Getdikcə döyüşlər gərgin xarakter alırdı.

Bölməmizi Xocavənd rayonuna göndərdilər. Bu istiqamətdə də uğurlu döyüşlər oldu. Ali Baş Komandanın sərkərdəliyi və Azərbaycan əsgərinin əzmkarlığı Qarabağı azad etdi.

Müharibə qələbəmizlə başa çatdı. Biz düşmən üzərində zəfər çaldıq, torpaqlarımızı azad etdik. Bu gün xidmətim komando hərbi hissəsində davam etdirirəm. İndi daha peşəkər, daha hazırlıqlı, daha güclüyük. Deməli, qarşıda bizi yalnız və yalnız zəfərlər gözləyir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq sərəncamları ilə "Füzulinin azad olunmasına görə" və "Xocavəndin azad olunmasına görə" medallarına layiq görülmüşəm.

**Kiçik çavuş
Ümid XƏLİLLİ
"N" hərbi hissəsi,
foto
çavuş
Namiq PƏNAHOVUNDUR**

Azərbaycan Ordusunda ictimai-siyasi hazırlıq məşğələləri keçirilir

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun təsdiq etdiyi 2022-ci ilin hazırlıq planına uyğun olaraq hərbi qulluqçuların maarifləndirilməsi üzrə tədbirlər davam etdirilir.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, bu istiqamətdə görülən işlər çərçivəsində Azərbaycan Ordusunda hərbi qulluqçular

ilə ictimai-siyasi hazırlıq məşğələləri keçirilir.

Məşğələlərdə Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin çıxışlarında Azərbaycan Ordusu haqqında səsləndirdiyi fikirlər şəxsi heyətə çatdırılır, eyni zamanda, Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin diplomatik fəaliyyətinin ta-

rixi əhəmiyyəti barədə ətraflı məlumat verilir.

Azad edilmiş ərazilərdə xidmət edən hərbi qulluqçularla aparılan söhbətlər zamanı bu ərazilərin tarixindən, həmçinin Vətən müharibəsi zamanı işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarında hərbi qulluqçuların göstərdikləri qəhr-

manlıq nümunələrindən bəhs edilir.

Hərbi qulluqçularla keçirilən tərbiyəvi iş və siyasi məlumatlandırma saatlarında, eləcə də əsudə vaxtlarda maarifləndirici söhbətlər, ətraflı fikir mübadiləsi aparılır, onları maraqlandıran suallara cavablandırılır və xidmətləri ilə bağlı lazımı tövsiyələr verilir.

Xəbərlər: hadisələr, faktlar

"Pəncə-Qılınc" əməliyyatı nəticəsində çoxlu sayda terrorçu zərərsizləşdirilib

Türkiyə Silahlı Qüvvələri tərəfindən "Pəncə-Qılınc" adı altında keçirilən xüsusi antiterror əməliyyatı nəticəsində İraq və Suriyanın şimalında ümumilikdə 89 hədəf məhv edilib, çoxlu sayda terrorçu zərərsizləşdirilib.

Bu barədə Türkiyə Milli Müdafiə Nazirliyindən yazılı açıqlama verilib.

Bildirilib ki, Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin Hərbi Hava Qüvvələrinin qırıcıları vasitəsilə keçirilən əməliyyat zamanı zərərsizləşdirilən terrorçular arasında terror təşkilatının qondarma liderləri də var. Əməliyyatda yerli və milli silahsursatlardan böyük ölçüdə istifadə edilib.

Qeyd edilib ki, əməliyyatın əsas məqsədi terrorun mənbəyində məhv edilməsi strategiyası çərçivəsində İraq və Suriyanın şimaldan xalqa və təhlükəsizlik qüvvələrinə qarşı həyata keçirilən terror hücumlarını aradan qaldırmaqdır.

İndoneziyanın F-15 qırıcıları alması üzrə sövdələşmə yekunlaşmaq üzrədir

ABŞ-dan F-15 qırıcılarının satın alınması ilə bağlı məsələ final mərhələsindədir və bunun üçün yalnız hökumətin təsdiqi lazımdır.

Xarici KİV-lər xəbər verir ki, bu barədə İndoneziyanın müdafiə naziri Prabovo Subianto Cakarta Pentaqonun rəhbəri Lloyd Ostinlə keçirdiyi birgə mətbuat konfransında çıxışı zamanı deyib.

"Yekun siyasi qərarı İndoneziya hökuməti verməlidir. Danışıqlar uğurla aparılıb", - deyərək Prabovo Subianto bildirib. O, həmçinin ölkə hakimiyyətinə sövdələşməni təsdiqləməyi tövsiyə etdiyini vurğulayıb.

ABŞ-ın müdafiə naziri ise deyib ki, Vaşinqton İndoneziyanın müdafiə sistemlərini və imkanlarını müasirləşdirmək səylərini dəstəkləyir. Onun sözlərinə görə, Birləşmiş Ştatlar İndoneziyaya dəstəyini bundan sonra da davam etdirəcək.

Rumıniyada NATO ölkələrinin "Qara Əqrəblər 22.8" təlimləri keçiriləcək

Polşa, Portuqaliya, Rumıniya, ABŞ və Fransadan olan 600-ə yaxın hərbi, 70-ə yaxın hərbi texnika noyabrın 21-25-də Rumıniyanın Braşov rayonunda yerləşən Milli "Getica" Təlim Mərkəzinin ərazisində "Qara Əqrəblər 22.8" birgə təlimində iştirak edəcək.

Bu barədə Rumıniyanın Müdafiə Nazirliyi xəbər verir ki, təlimin məqsədlərinə hərbi qulluqçuların birgə hazırlığı və canlı atəşlə taktiki təlimlər vasitəsilə iştirakçı strukturların birləşməsinin artırılması daxildir.

Almaniya Ukraynaya 30 ədəd Gepard zenit qurğusu verib

Berlin vəd etdiyi 30 ədəd Gepard özüyeriyən zenit qurğusunun hamısını Kiyevə çatdırıb.

Almaniyanın Ukraynadakı səfirliyi bu barədə məlumat yayıb.

"Müharibə başlayandan bəri Almaniya Ukraynaya 30 ədəd Gepard tədarük edib. Gepard Ukraynanın mühüm infrastrukturunu qorumaq üçün istifadə olunur", - diplomatik missiyanın tviterdə dərc olunmuş məlumatında belə deyilir.

Almaniya Ukraynaya ilk üç ədəd Gepards qurğusunu avqustun əvvəlində göndərmişdi. Daha sonra Ukraynanın "Cənub" operativ komandanlığı bildirmişdi ki, ümumilikdə Kiyev 30 ədəd belə texnikanın təhvil verilməsini gözləyir.

Gepard 100 metrədən 4 kilometrə qədər məsafədə 3 kilometrədek hündürlükdəki hədəfləri vura bilən zenit qurğusudur.

AZƏRTAC-ın materialları əsasında

Artan ixtilaf, global güclər arasında başlayan çəkişmələr dünyanın dinamik inkişafı və təhlükəsizliyi üçün ciddi təhdid yaradıb. Habelə, qonşu ölkələrdə baş verən arzuolunmaz daxili və xarici proseslərin fonunda ölkəmizin müstəqil, hərtərəfli, daxili və xarici siyasəti bu gün uğurla aparılır. Təmali regional təhlükəsizliyə və milli maraqlara söykənən balanslaşdırılmış xarici siyasət Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən ardıcıl və sistemli şəkildə həyata keçirilir, onun qətiyyəti, siyasi iradəsi nəticəsində atılan addımlar ölkəmizin beynəlxalq nüfuzuna ciddi müsbət təsir etdi və indi də edir. Prezident İlham Əliyevin ölkəyə rəhbərlik etdiyi dövrdə ən ümdə saydığı vəzifələrdən biri məhz Ermənistan-Azərbaycan arasındakı Qarabağ münacişinin ərazi bütövlüyümüz, suverenliyimiz çərçivəsində həllini tapması idi. Lakin dünyanın aparıcı ölkələrinin ikili standartları, güclü ölkələrin, beynəlxalq təşkilatların öz imzalarına laqəyd yanaşmaları nəticəsində mühüm statusa malik sənədlərin icrasız qalması bu məsələni 30 ilə yaxın müddətdə uzanmasına səbəb oldu. Əzəli torpaqlarımızın işğal altında saxlandığı dövrdə, məkrli niyyətli qüvvələr bu münacişinin uzanmasında və regionda sülhün və stabilliyin təmin olunmamasında maraqlı idilər. Azərbaycan Respublikasının siyasi-hərbi rəhbərliyi bu münacişəni humanizm, danışıqlar yolu ilə həllə çalışsa da, qarşımızda torpaqlarımızı işğalda saxlayan mənfur düşmənin əli-qolu daha da açıldı və xülyaya qapılmış Ermənistan silahlı qüvvələrinin tez-tez tərxiatlarla əl atması ilə nəticələndi. Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə qəhrəman xalqımızın dəstəyindən güc alan şanlı ordumuz uzun illərlə işğal altında qalan torpaqlarımızı qısa müddətdə azad etdi.

Şanlı Azərbaycan Ordusunun 2020-ci il sentyabrın 27-də erməni silahlı birləşmələrinə qarşı başladığı əks-hücum əməliyyatı ilə 44

günə əldə edilən möhtəşəm qələbə bizi dünya miqyasında qalib ölkə, qalib ordu və qalib xalq kimi təsdiqlədi. Qazanılan qələbə dövlət başçısı tərəfindən həyata keçirilən güclü dövlət, güclü ordu strategiyasının, milli

mız sıldırım qayaları aşaraq, ağır relyefin öhdəsindən gəlməyi bacararaq tarixi qəhrəmanlıq salnaməsi yazdı. Azərbaycan əsgəri yüksək mənəvi-psixoloji keyfiyyət nümayiş etdirdi. Düşmənin ağ bayraq qaldı-

yan" signalı ilə daimi dislokasiya məntəqələrindən əməliyyat rayonlarına çıxarıldı. Hərbi Hava Qüvvələrinin, Raket və Artilyeriya Qoşunlarının da cəlb olunduğu təlimdə digər qoşun növləri ilə qarşılıqlı fəaliyyət təşkil olundu. Təlim boyunca xüsusi təyinatlılar və digər qoşun növləri qarşıya qoyulan tapşırıqları müvəffəqiyyətlə yerinə yetirdi. Keçirilən hazırlığın səviyyəsi Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov və digər rəhbər heyət tərəfindən yoxlanıldı və qeyd olundu ki, xüsusi təyinatlıların döyüş hazırlığının yoxlanılması və daha da yüksəldilməsi məqsədilə təşkil olunan təlimdə hərbi qulluqçular qarşıya qoyulan tapşırıqları peşəkarcılıqla yerinə yetirdilər. Təbii ki, ölkəmizin hüduklarında keçirilən müxtəlifmiqyaslı təlimlər dünya miqyasında müxtəlif fikirlərə səbəb oldu. Lakin onlar bilməlidirlər ki, il ərzində keçirilən fəaliyyətlər ilin əvvəlindən və ötən ilin sonlarından planlaşdırılır. Ordunun ölkə üçün təhlükəsizlik təminatçısı və güc nümunəsi olduğunu nəzərə alaraq anlamalıyıq ki, hərbi qüdrətin nəzarətdə saxlanması mütləq şərtidir. Bunun üçün də dər, məşğələlər, müxtəlifmiqyaslı təlim və kursların keçirilməsi vacibdir. Və Azərbaycan Ordusunun ölkə hüduqları daxilində hər hansı istiqamətdə təlim keçməsi dövlətin daxili işidir.

Bununla yanaşı, Azərbaycan regionda və dünyada öz mövqeyini möhkəmləndirmiş güclü iqtisadi və siyasi imkanlara malik dövlətdir. Ölkəmiz regionun lider dövləti olaraq dünyada etibarlı partnyor sayılmaqla yanaşı, həm hərbi, həm strateji, həm də iqtisadi sahələrdə dünyanın güc mərkəzləri olan dövlətlərlə mühüm əməkdaşlıqlara imza atıb. Artan xətə gedən inkişaf, iqtisadi, siyasi, hərbi, diplomatik sahələrdə aparılan uğurlu fəaliyyətlər planı dövlətimizin gücünü daha da artırır. Bu da öz növbəsində Azərbaycanın dünya ölkələri sırasında nüfuzuna müsbət təsir edir.

birliyimizin və vətənpərvərliyimizin təzahürü oldu. Vətən müharibəsi bizim qəhrəmanlıq salnaməmiz olmaqla yanaşı, həm də dünya hərbi tarixində ciddi dönüş nöqtəsi idi. Əldə edilən statistik nəticələrlə bağlı ekspertlər bildirirlər ki, Azərbaycan Ordusunun apardığı "Dəmir yumruq" əməliyyatı dünyada müharibələrin aparılmasında ciddi dəyişikliklərə səbəb olacaq. Belə ki, Azərbaycan Ordusu arsenalında olan müasir silahların tətbiqi ilə qarşıya qoyulan tapşırıqları qısa vaxt ərzində və lazımı səviyyədə icra etdi. Havadarlarının hesabına döyüş texnikası ilə təchiz olunan düşmən qüdrətli Azərbaycan əsgərinin qarşısında uzun müddət tab gətirə bilmədi. Haqq savaşının hər günü Azərbaycan əsgərinin mövqə qələbələriylə Böyük Qələbəyə gedən yola körpü saldı. Müharibənin müqəddəratını həll edən Ali Baş Komandanın qətiyyətindən və xalqımızın dəstəyindən güc alan qəhrəman oğullar Vətən müharibəsində Böyük Qayıdışın başlanğıcını qoydu. Qarabağın üreyi, Azərbaycanın mədəniyyət və incəsənət beşiyi olan Şuşa şəhəri noyabrın 8-də işğaldan azad edildi. Qələbənin əldə olunmasında böyük rolu olan xüsusi təyinatlıları-

rib, kapitulyasiya aktına imza atmaqdan başqa çıxış yolu qalmadı. Düşmən meğlubiyyətlə tarixin yaddaşına həkk olundu. Torpaqlarımız şəhər-şəhər, kənd-kənd azad olundu. Mühüm tarixi və milli-mənəvi dəyəri olan Xudafərin körpüsünün azad olunması tarixi bir hadisə olaraq yaddaşlara yazıldı. Bununla yanaşı Cəbrayıl, Füzuli və Zəngilan rayonları düşməndən təmizləndi. Azərbaycan və İran Respublikaları arasında 132 km-lik sərhəd xətti bərpa edildi. Digər tərəfdən, Qubadlı, Laçın və Kəlbəcərin azad edilməsi ilə Azərbaycan və Ermənistan respublikaları arasında sərhədə nəzarət yenə Silahlı Qüvvələrimizin nəzarətinə keçdi. Azərbaycan Ordusu qazandığı qələbə ilə ədaləti bərpa etdi. BMT Təhlükəsizlik Şurasının kağız üzərində qalan məlum 4 qətnaməsini reallaşdırdı.

Vətən müharibəsi zamanı düşmənin qorxulu kabusuna çevrilən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrimizin döyüş hazırlığının yüksəldilməsinə yönəlik fəaliyyətlər planı bu gün də uğurla davam etdirilir. Belə ki, bu günlərdə Azərbaycanın Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri (XTQ) növbəti təlimlərini keçirdi. Keçirilən təlimin planına əsasən bölmələr "Hə-

İqtisadi, siyasi, hərbi, diplomatik sahələrdə aparılan uğurlu fəaliyyətlər planı dövlətimizin gücünü daha da artırır

Baş leytenant
Fuad CƏFƏROV
"Azərbaycan Ordusu"

"Gəncliyə dəstək" İctimai Birliyinin Gənclər və İdman Nazirliyinin dəstəyi ilə icra etdiyi "Zəfərə aparan vətənpərvərlik" layihəsi çərçivəsində 15 nəfər gəncin Azərbaycan Hərb Tarix Muzeyinə və Heydər Əliyev adına Hərbi İnstituta səfəri təşkil edilib.

İctimai Birlikdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, əvvəlcə Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyinin

Gənclərin Azərbaycan Hərb Tarix Muzeyinə və Heydər Əliyev adına Hərbi İnstituta səfəri təşkil olunub

nəzdində yaradılmış Azərbaycan Hərb Tarix Muzeyinə ekskursiya edən gənclər Azərbaycanın hərbi tarixi və hərbi texnikalarla tanış olublar.

Sonra gənclər Heydər Əliyev adına Hərbi İnstituta ekskursiya edərək, oradakı təhsil sistemi ilə yaxından tanış olublar. Eyni zamanda, gənclərə tədris-təlim prosesində istifadə edilən maddi-texniki baza nümayiş edilib.

İnstitutun rektorunun birinci müavini, Vətən Mü-

haribəsi Qəhrəmanı Nizami Mövlanov gənclərə hədiyyələr təqdim edib.

Daha sonra gənclər Heydər Əliyev adına Hərbi İnstituta şəhid Ruslan Cəfərovun xatirəsinə həsr olunmuş tədbirdə iştirak ediblər.

Qeyd edək ki, "Zəfərə aparan vətənpərvərlik" layihəsinin məqsədi Qələbənin təbliği, gənclər arasında vətənpərvərlik tərbiyəsinin möhkəmləndirilməsi, gənclərə Zəfərə aparan vətənpərvərliyi çatdırmaqdır.

Fiziki hazırlıq

Bütün məşğələlər döyüş hazırlığını yüksəldir

Hərbi biliklərin, döyüş texnikalarının, atıcı silahların istismar xüsusiyyətlərinin mənimsənilməsi, təlimlərlə tənzimlənən döyüş hazırlığı ordu quruculuğunun başlıca vəzifələrindəndir. Hərbi xidmətin ilk vaxtlarından əsgərlər bilirlər ki, bu vəzifələri fiziki baxımdan yüksək hazırlığa malik olan hərbi qulluqçular daha çevik, daha inamlı yerinə yetirirlər.

Hərbi hissələrdə fiziki hazırlıq da günün nizam qaydaları ilə tənzimlənir.

"N" hərbi hissəsində olarkən baş leytenant Heydər Fərmanlı icra ediləcək təmrinlərin idmanda əhəmiyyətini izah etdikdən sonra İkinci Qarabağ müharibəsində yüksək fiziki hazırlığın təsirindən danışaraq dedi ki, dağ massivlərində, bəzən aşağıdan yuxarıya doğru hərəkət etməklə döyüşmək asan deyildi. Yüksək döyüş qabiliyyətinə malik olan döyüşçülərimiz belə döyüşlərdə həm də yüksək fiziki hazırlıq hesabına mövqə qələbələrini qazandı, bu qələbələr müharibənin Zəfərlə tamamlanmasında əhəmiyyətli oldu.

Zabitin məşğələdən əvvəl dediklərini həm müharibə təəssüratı kimi, həm də məsləhət kimi dinləyən əsgərlər hərəkətlərin icrasına başladılar...

Baş leytenant Heydər Fərmanlı şəxsi heyətin fiziki hazırlığının yüksəldilməsindən danışdı:

- Hərbi hissədə idman səhər gimnastikası ilə başlayır. Bunlar hər bir əsgərin yerinə yetirməli olduğu vacib elementlərdir. Vaxtaşırı fiziki hazırlıq üzrə

normativlər qəbul edilir. Əsgərlərin hamısı normativləri bacarıqla yerinə yetirmək üçün istər gündəlik səhər və axşam məşğələlərində, istərsə də gün ərzində digər fiziki hazırlıq təyinatlı məşğələlərdə fəaldırlar. Bu hazırlıq idmanın bu və ya digər növündə hərbi birləşmə və Quru Qoşunları üzrə yarışlarda iştirak üçün şərait yaradır. Belə yarışlarda daha qabiliyyətli əsgərlər hərbi hissəmizi layiqincə təmsil edirlər.

Əsgərlər məşğələyə başladılar. Onların hərəkətlərində istək də var, həvə də, məsuliyyət də. Bəzi elementlərin icrasında ləngliyi müşahidə edilən əsgərə zabitin iradından

əvvəl əsgər yoldaşı kömək edirdi. Bunun nəticəsində o da tələb olunan tapşırığı yerinə yetirməyi bacarırdı. "Bir-birinizə köməyiniz sizin mənəvi hazırlığınızın nəticəsidir. Məşğələdə kömək döyüşdə himayə etməkdir qədər gərəklidir. Siz bununla fiziki hazırlığınızı, bu baxımdan döyüş hazırlığınızı artırırırsınız, həm də ordumuzun qadrlığında vəzifə borcunuzu məsuliyyətlə yerinə yetirirsiniz", - baş leytenant Heydər Fərmanlı əsgərin əsgərə köməyini belə ümumiləşdirdi. İnanıq ki, onlar xidmətlərini nizamnamələrin tələblərini məsuliyyətlə yerinə yetirməklə, zabitlərin əmr və göstərişlərinə sözsüz əməl etməklə, belə tövsiyələri unutmamaqla davam etdirəcəklər.

Hərbi hissədə yeni idman meydançası yaradılıb, yeni idman zalı bütün müasir idman qurğuları ilə təchiz edilib. Bu da fiziki hazırlığın yüksəldilməsinə xidmət edən şəraitdir. Öyrəndik ki, əsgərlər asudə vaxtlarda bu meydançada həvəslə idmanla məşğul olurlar.

- Əsgərlərimiz xidmətin ilk vaxtlarında bəzən normativləri mükəmməl yerinə yetirməyə çətinlik çəkirdilər. Belə məşğələlərin sayəsində püxtələşiblər. Normativləri lazımı səviyyədə yerinə yetirirlər. Onlar da bilirlər ki, fiziki hazırlıq qüvvə deməkdir, əsgərin çevikliyi artırması deməkdir. Asudə vaxtlarında idman zalına da gedirlər, - çavuş Samir Xammədovun dediklərini əsgərlərin fiziki hazırlıq məşğələlərinə marağını, bu marağın döyüş hazırlığını daha da yüksəldiləcəyinə vasitə bildik...

Hərbi hissədə fiziki hazırlıq məşğələləri günün nizam qaydaları əsasında hərbi xidmətin vacib tərkib hissələrindən biri kimi yerinə yetirilir. Əsgərlər idman meydançasında, idman zalında fiziki hazırlıq məşğələlərini müəyyən fasilələrlə dağlıq relyefdə davam etdirirlər. Bu, həm relyefə bələdlilik, həm də relyefdə davranış vərdişlərinə yiyələnmək baxımından səmərəli olur.

Rəşid HÜSEYNOV
"Azərbaycan Ordusu",
foto
çavuş
Namiq PƏNAHOVUNDUR

İdman

Qılıncoynadanımız Boqarıstanda keçirilən turnirində qızıl medal qazanıb

Qılıncoynatmanın sabıya növü üzrə yeniyetmələrdən ibarət milli komandamızın üzvü Zərifə Hüseynova Bolqarıstanın Sofiya şəhərində keçirilən "Etropolis" turnirində qızıl

medal qazanıb.

Qrupda keçirdiyi 6 görüşü mütləq nəticə ilə başa vuran Z. Hüseynova Böyük Britaniya, Macarıstan, Yunanıstan, Türkiyə və Polşanı təmsil edən rəqiblərinə qalib gələrək finala yüksəlib.

Hələdici görüşdə Bolqarıstan sabıyaçısı Mariela Georgievanı 15:11 hesabı ilə məğlub edərək 23 ölkədən 213 iştirakçı arasında keçirilən turnirin qalibi adını qazanıb.

Azərbaycan avarçəkəni Türkiyədə marafonda qızıl medal qazanıb

Azərbaycan millisinin üzvü Bəhmən Nəşiri Türkiyənin Adıyaman şəhərində keçirilən avarçəkəni marafonunda qızıl medal qazanıb.

İdmançımız akademik avarçəkəni marafonunda 42 kilometr məsafəni 2 saat 42 dəqiqə 18 saniyəyə qət edib.

"Commagene Rowing Marathon" adlanan bu turnirdə yığmanın digər üzvü Ziya Məmmədov da mübarizə aparıb. Turnirdə 38-i qadın olmaqla, ümumilikdə 82 avarçəkən 42 və 21 kilometr məsafələrdə yarışıb.

Qətərdə futbol üzrə 22-ci dünya çempionatının tətənəli açılış mərasimi olub

Noyabrın 20-də Qəterin Əl Xor şəhərində futbol üzrə 22-ci dünya çempionatının tətənəli açılış mərasimi olub.

Mundial 29 gün davam edəcək. 31 ən güclü komanda və meydan sahiblərinin iştirakı ilə dünyanın ən güclüsü müəyyən olunacaq. Qəter dünya çempionatına ilk dəfədir ev sahibliyi edir.

Mundialda ümumilikdə 64 qarşılaşma keçiriləcək. 32 komanda hərəsində 4 yığma olmaqla 8 qrupda mübarizə aparacaq.

Çempionluq uğrunda mübarizədə əvvəllər qalib olmuş 8 komandanın 7-si iştirak edəcək. Braziliya, Almaniya, Argentina, Uruqvay, Fransa, İngiltərə və İspaniya yenə titul qazanmaq arzusundadır. Mundialın əsas favoritləri də onlardır. Uruqvay istisna olmaqla, digərləri qızıl medala namizədlər hesab olunur.

Qətərdə keçirilən mundiala təqribən 208 milyard avro xərclənib. Bu, Rusiyada 2018-ci ildə keçirilən mundiala xərclənən məbləğdən 17 dəfə çoxdur. Rusiya dünya çempionatına ev sahibliyi etmək üçün 11,6 milyard funtsterlinq (təxminən 13 milyard avro) xərcləmişdi.

Mundiala dekabrın 18-də yekun vurulacaq.

AZƏRTAC-ın materialları əsasında

Kapitan Əliyev Xəliq Mehman oğluna məxsus MN № 0045202 nömrəli zabitin şəxsi vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Leytenant İbrahimov Məhərrəm Eldəniz oğluna məxsus MN № 0064067 nömrəli zabitin şəxsi vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gizir Zamanov Şəhriyar Sabir oğluna məxsus müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusunun AD № 0052924 nömrəli şəxsi vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktorun müavini
kapitan
Məhəmməd NƏSİRLİ

Telefonlar

Baş redaktor: (012) 510-71-97 (faks);
Baş redaktorun müavini: (012) 510-64-27;
Məsul katib: (012) 510-71-98;
Məktublar şöbəsi: (012) 510-64-28.

Ünvanımız

Bakı şəhəri, akademik Şəfaət Mehdiyev küçəsi 144, "Qızıl Şorq" hərbi şəhərciyi

Növbətçi

Rəşid HÜSEYNOV

Qəzetin hesabı

Nərimanov Rayon Xəzinədarlığı
Kod: 200189
VÖEN: 1500428611

Qəzet həftədə iki dəfə (III-VI günlər) nəşr olunur. "Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter markozində sahifələnməklə "Hərbi Nəşriyyat"ın mətbəəsində hazır diapozitivlərdən çap olunur. Əlyazmalar royl verilmir, təqdim edilən yazılar müəlliflə qaytarılmır. Qəzeti mod.gov.az sayından oxuya bilərsiniz.

Lisensiya № 361

Sifariş № 1118

Nüsxə 4740